

**Медиен мониторинг и анализ на тема
“Атаките към съда”**

В периода 1.08.2017 – 30.11.2019

Автори Галина Гиргинова, Йордан Владов
Редактор Биляна Гяурова-Вегертседер

Настоящото изследване е осъществено с финансовата подкрепа на посолството на Кралство Нидерландия в Република България. Докладът и анализът към него изразяват изцяло мнението и вътрешното убеждение на авторите и не ангажират по никакъв начин посолството на Кралство Нидерландия.

ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Настоящата разработка има за цел да идентифицира, проследи и изследва атаките към българския съд, съдиите и техните професионални организации. Тя представлява продължение на публикуваното в началото на 2019 г. първо издание на медийните атаки срещу съда и отделни съдии, което обхващаше периода януари 2015 – юли 2017 г.

Медийният мониторинг и анализът към него бяха проведени в две направления:

- изследване на атаките към съда, отразени в медиите и отправени от публични личности, които имат влияние над формиране на обществените нагласи. В това число - представители на трите власти – съдебна, изпълнителна и законодателна, представители на неправителствения сектор, социолози, политолози. Мониторингът цели да обобщи какви са причините, интензитета и характера на атаките към съда, адресирани от лидерите на мнение.

- проследяване на медийни публикации, които съдържат атаки към съда, съдиите и техните съсловни организации. Мониторингът изследва журналистически материали, които отразяват събития в съдебната власт (материали по информационни поводи); интервюта с лидери на мнение; анализи, коментари на текстове и разследвания, свързани със съдебната власт.

Под „атаки към съда“ настоящото изследване разбира:

- становища и изказвания, в които се съдържат неверни, непроверени и тенденциозни твърдения;
- обидни квалификации, уронващи престижа на съда;
- внушения, разпространение на слухове, призови за саморазправа, и
- институционални действия, чиито контекст, дава основание да се считат за атаки към съда.

За целта на изследването бяха избрани медии, които обхващат 3 сегмента от медийния пазар – национални всекидневници (и онлайн платформи към тях), онлайн медийни платформи и информационни агенции. Подложените на мониторинг издания са, както следва:

- вестници (и интернет платформи към тях)

- “Труд”, “24 часа”, “Стандарт”, “Сега”, “Телеграф”, “Монитор”

- онлайн платформи

- “Медиапул”, “КлубЗ”, “Дневник”, “Дефакто”, “Правен свят”

- информационни агенции

- ПИК, БЛИЦ

ПЕРИОД НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Медийният мониторинг обхваща периода от 1 август 2017 г. до 30 ноември 2019 г., който се характеризира с наситени събития и промени свързани с функционирането на съдебната власт:

- **на 26.07.2017 г.** парламентът приема промени в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), с които подсъдността на делата за корупция по високите етажи на властта се прехвърля от Софийския градски съд (СГС) в специализираните съдилища, създадени няколко години по-рано и въпреки критиките на правната общност, че се създават извънредни съдилища. Анализаторите с професионална насоченост към процесите в правосъдието посочват, че стремежът на управляващите е да си осигурят удобен съд.
- **на 11.09.2017 г.** Висшият съдебен съвет (ВСС) избира нов председател на Върховния административен съд (ВАС) – Георги Чолаков;
- **на 4.10.2017 г.** Президентът на РБ връща решението на ВСС за избор на председател на ВАС с мотив, че мандатът на този кадрови орган изтича и е редно изборът да бъде препотвърден от следващия състав на съвета;
- **на 20.09.2017 г.** Народното събрание избира 11 от членовете на новия ВСС. През май и юни на същата година членовете на ВСС от професионалната квота са избрани в първите мажоритарни избори;
- **на 3.10.2017 г.** новосформираният ВСС започва работа;
- **на 19.10.2017 г.** новият състав на ВСС избира повторно Чолаков за председател на ВАС.
- **в края на 2017 г.** част от Обединени патриоти и част от управляващата коалиция, внасят промени в Закона за съдебната власт (ЗСВ), с които се иска забрана за чуждестранно финансиране на съсловните организации на магистратите. Анализаторите посочват, че целта на промените е да се заглуши гласа на Съюза на съдиите в България (ССБ), организация, която често е критична към липсата на реформи, отстоява и брани независимостта на съдебната власт. След силен обществен натист, предложените промени са оттеглени;
- **през декември 2017 г.** парламентът приема окончателно промени в Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество, с които се създава “Антикорупционна комисия” - КПКОНПИ.

- **в рамките на разглеждания период** ВСС провежда няколко избора за административни ръководители на ключови съдебни органи, сред които и за председател на СГС;

- **в края на март 2019 г.** избухва скандалът, който медиите наричат “Апартаментгейт”. Началото му тръгва от публикация в “Свободна Европа”, според която председателят на парламентарната група на ГЕРБ Цветан Цветанов живее в луксозен апартамент, построен от фирмата “Артекс”, платен на цена, далеч под пазарната. Апартаментът е придобит през 2018 г., а година по-рано – през януари 2017 г. парламентът приема поправки в Закона за устройство на територията, които позволяват на фирма “Артекс” да реализира проект за небостъргач в столичния квартал “Лозенец”. Изданието разкрива, че поправките са внесени между първо и второ четене на законопроекта от ГЕРБ и са приети. Серия от публикации в различни издания разкриват, че и други политици са придобивали апартаменти от същата фирма на цени под пазарните – министърът на правосъдието Цеца Цачева, заместник-министърът на спорта и кумица на Цветанов Ваня Колева, фирма на бившия министър на културата и депутат от ГЕРБ Вежди Рашидов, заместник-министърът на енергетиката Красимир Първанов. В списъка попадат и бившият председател на Комисията за регулиране на съобщенията Веселин Божков и членът на ВСС от Прокурорската колегия Гергана Мутафова (избрана по предложение на Цветанов за член на съвета). Медиите разкриват също, че председателят на КПКОНПИ (която по закон извършва проверките за конфликт на интереси) Пламен Георгиев притежава тераса, на която има незаконни постройки. В резултат на скандала Цветанов, Цачева, Колева и Първанов подават оставки. Георгиев се оттегля в продължителен отпуск и впоследствие подава оставка. Малко след това е назначен за консул във Валенсия. На 19 юни 2019 г. КПКОНПИ излиза с 19 решения по казуса, в седем от които комисията не намира конфликт на интереси по отношение на Цветанов, Цачева и други. В тази група влиза и председателят на ВКС Лозан Панов, за когото проправителствени медии пишат, че е в конфликт на интереси, тъй като съпругата му е придобила апартамент от фирмата преди брака им. Останалите решения на КПКОНПИ са за прекратяване на преписките, тъй като проверяваните лица не са били държавни служители по времето, в което придобиват имотите.

- **на 19.09.2019 г.** съдебен състав от Софийския апелативен съд (САС) излиза с решение, с което освобождава предсрочно от затвора австралиеца Джок Полфрийман, осъден за убийството на студента Андрей Монов. Решението предизвиква множество критики и става повод за внасяне на законодателни промени, партийни протести срещу съда. Подкрепа за съдебния състав е обявена от Съюзът на съдиите в България, а близо 300 съдии от цялата страна се подписват под обръщение към гражданите, в което сочат, че обругаването на съда е нетърпимо в правова държава. Към тях се присъединяват университетски преподаватели, неправителствения сектор и адвокати.

- на **24.10.2019 г.** ВСС избира нов главен прокурор. В процедурата участва единствено заместникът на главния прокурор Иван Гешев. През месеците, в които тече процедурата на интернет страницата на ВСС са публикувани десетки становища в подкрепа на кандидатурата на Гешев от структури на прокуратурата в страната, съсловните организации на прокурорите и следователите, съдебни служители, включително чистачки и шофьори, структури на МВР и ДАНС. Част от медиите отбелязват, че становищата са напълно идентични, а наблюдатели на процеса ги оприличават на подписки на трудови колективи. Авторитетни организации от неправителствения сектор също взимат отношение към кандидатурата на Гешев и посочват, че той не е подходящ за поста. Подобни становища постъпват от Висшия адвокатски съвет и адвокатски колегии в страната. Наблюдателите казват, че изборът е предизвестен и плод на предварителни, политически договорки. След избора част от неправителствения сектор, както и Съюзът на съдиите в България, призовава президентът да не подписва указа за встъпване в длъжност на Гешев.

- на **7.11.2019 г.** президентът Румен Радев връща избора на Гешев на ВСС като се мотивира, че процедурата не е разсеяла съмненията, а липсата на състезание е била порок в нея.

- на **14.11.2019 г.** ВСС прегласува кандидатурата на Иван Гешев и той е окончателно избран за главен прокурор.

- на **15.11.2019 г.** съдии стартират подписка, в която настояват изборният за главен прокурор Иван Гешев да се извини публично на двама от членовете на Съдийската колегия, заради отправени от него реплики към тях по време на изслушванията му в процедурата за избор. В подписката съдиите настояват ВСС да образува дисциплинарно производство срещу Гешев заради недопустимото му поведение към Атанаска Дишева и Олга Керелска. В инициативата се включват над 150 съдии от цялата страна.

- на **26.11.2019 г.** президентът Румен Радев подписва указа за назначаването на Иван Гешев за главен прокурор на РБ;

- на **19.11.2019 г.** ГЕРБ и Обединени патриоти предлагат главният прокурор Сотир Цацаров за поста председател на КПКОНПИ, а на **11.12.2019 г.** Цацаров е избран от парламента.

АТАКИ СРЕЩУ СЪДИИ ОТ ПУБЛИЧНИ ЛИЧНОСТИ И ИНСТИТУЦИИ

В този раздел бяха идентифицирани примери за изказвания на публични личности, представители на институции, партийни организации и неправителствени организации, които могат да бъдат квалифицирани като атаки към съда, конкретни съдии и техните съсловни организации.

Прегледът на медийното отразяване на конкретни събития свързани със съдебната власт, ясно показва, че институциите и техните представители не зачитат демократичния принцип да пазят авторитета на съдебната власт и в частност – на съда.

И през този изследван период се констатира **атаки най-малко срещу 16 съдии** – председателят на ВКС Лозан Панов, съдиите от ВКС Христина Михова, Невена Грозева, Бонка Янкова, съдията от ВАС Соня Янкулова; съдиите от САС Калин Калпакчиев, Весислава Иванова, Виолета Магдалинчева, Атанас Атанасов, бившият председател на СГС Калоян Топалов, съдиите от СГС Мирослава Тодорова, Катерина Енчева, председателят на БАС Панайот Генков, съдията от СРС Силвия Хазърбасанова, съдията от РС-Несебър Йорданка Майска – Иванова, съдията от РС-Бургас Калин Кунчев. Регистрирани са множество изказвания, съдържащи обидни квалификации, уронващи доброто име на конкретния съдия и на съда, съдържащи внушения и недоказани твърдения. Последните могат да бъдат определени като атаки към съда от представители на властта и публични личности, както следва:

- министър-председателя Бойко Борисов;
- вицепремиерите Валери Симеонов и Красимир Каракачанов;
- министърът на вътрешните работи Младен Маринов;
- министърът на правосъдието Данаил Кирилов;
- 8 депутати от ГЕРБ – Цветан Цветанов, Данаил Кирилов, Георги Марков, Спас Гърневски, Тома Биков, Красимир Ципов, Вежди Рашидов, Десислава Атанасова;
- 3 депутати от БСП – Корнелия Нинова, Александър Симов, Емил Христов;
- 3 депутати от ДПС – Джейхан Ибрямов, Хамид Хамид, Йордан Цонев;
- 13 депутати от Обединени патриоти (Атака, ВМРО, НФСБ) – Явор Нотев, Павел Шопов, Емил Димитров – Ревизоро, Славчо Атанасов, Волен Сидеров, Христиан Митев, Милен Михов, Юлиан Ангелов, Борис Вангелов, Искрен Веселинов, Валентин Касабов, Александър Сиди, Борис Ячев;
- 2 депутати в Европейския парламент – Николай Бареков (Презареди България) и Ангел Джамбазки (ВМРО);
- председателя на КПКОНПИ Пламен Георгиев;
- главния прокурор Сотир Цацаров;
- заместник на главния прокурор Иван Гешев;
- административния ръководител на Софийски градска прокуратура Емилия Русинова;

- членове на ВСС и бивши членове на ВСС – Ясен Тодоров, Галя Георгиева, Димитър Узун, Боян Магдалинчев (представляващ ВСС), Вероника Имова, Боян Новански;
- областния управител на София Илиан Тодоров;
- общинския съветник в София Карлос Контрера;
- представител на извънпарламентарни политически партии Румен Петков (АБВ);
- съветник в екипа на президента Борислав Цеков;
- конституционни и бивши съдии проф. Атанас Семов, Георги Марков, Пламен Киров, Румен Ненков;
- бивш служебен премиер проф. Георги Близнашки;
- бивш вицепрезидент Маргарита Попова;
- бивш главен прокурор проф. Никола Филчев;
- политолози, юристи, социолози, представители на неправителствения сектор

Анализът на резултатите показва, че съдът е обект на атаки от страна на представители и на трите власти – съдебна, законодателна и изпълнителна, в това число и от фигури, заемащи ръководни постове в тях. Регистрира се двоен ръст на съдиите, обект на атаки от публични личности (Виж “Медиен мониторинг и анализ на тема “Атаките към съда” за периода 1.01.2015-1.07.2017 г.), както и ръст на представители на трите власти, които публично са отправяли необосновани критики към съда. Изказванията съдържащи неверни твърдения или обидни квалификации, са в значителен обем през целия изследван период, като част от тях са често повтарящи се, през кратки интервали от време.

Спектърът на обвинения и внушения към съда от страна на обществени фигури е изключително широк, като едно от най-разпространените твърдения е политизирането на съдебната система, в частност – на съда. Съдиите са обвинявани, че правят политически изказвания, държат се като политици, намесват се в политиката и респективно нарушават независимостта на съдебната власт. Често срещано обвинение е, че съдиите симпатизират, подпомагат или работят за определени политически формации и субекти, принадлежат на политически кръгове и прокарват техните интереси в съдебната власт.

ПРИМЕРИ:

- на **21.11.2018 г. в “24 часа”** е публикувано интервю на главния прокурор Сотир Цацаров със заглавие “Докладът на ЕК срутва опорните точки за ретроградността на прокуратурата” и автори Борислав Зюмбюлев и Стоян Нешев. Главният прокурор коментира: *“Напълно съзнавам болката, която точно този доклад причинява на г-н Панов, както и на неговите ментори. Всяка дума в текста на доклада буквално срутва опорните им точки, градени*

грижливо през годините назад, за това колко е лоша реформата в България и колко напред е Румъния, колко ретроградна е българската прокуратура и лично главният прокурор и какъв е политическият натиск над магистратите ...Тези хора славословеха Брюксел, когато предишните доклади съвсем заслужено ни критикуваха. Когато обаче напредъкът и постигнатото бяха оценени обективно, изведнъж и ЕК стана неудобна за тях. Конюнктура, за съжаление, силно политизирана...". Помолен да коментира изказване на Панов, в което той твърди *"Главният прокурор преследва критиците си и поставя чадър над приятелите си"*, Цацаров казва: *"Досега г-н Панов не ме е обвинил само в това, че собственоръчно съм развил болтовете на джантите на служебния му мерцедес. Аз съм казал в очите на Лозан Панов какво мисля за него ... Личните страхове, комплексите, политиканстването и постоянният хленч не могат да бъдат в основата на поведението на никой председател на върховен съд ... Очевидно "преследваните критици", за които Лозан Панов говори, са вече обвиняеми лица. Дано не се окаже, че сред тях има негови политически приятели, защото тогава силно би ме обезпокоила реакцията му като председател на ВКС, когато техните дела стигнат до този съд"*.

- **на 8.05.2019 г. в медиите** е отразено изказване на премиера Бойко Борисов пред БТВ: *"КОНПИ свърши много работа. Над 2 млрд. лв. са конфискувани и запорирани. Проверката в столична община относно апартамента на Пламен Георгиев е завършила и ще се събори, каквото не е законно. Но защо ме питате само за него, а не за Лозан Панов?"*. Той допълва: *"За председателя на ВКС защо не ме питате? Нямам му доверие, защото се изявява като политическа фигура. Не си гледа съда, а се намесва в политиката. Всичко е оправено в съда ли? Панов има много политически изказвания и му нямам доверие"*.

Тези внушения са инспирирани от активност на конкретни съдии по въпроси, важни за съдебната власт, но и заради техни конкретни съдебни решения, които се тълкуват като обслужващи политически или други интереси.

ПРИМЕРИ:

- **на 25.09.2019 г. в "ПИК"** е публикувани коментар на евродепутата от ВМРО Ангел Джамбазки по повод решението на съдиите Калин Калпакчиев, Весислава Иванова, Виолета Магдалинчева по казуса "Полфрийман". Той казва: *"Този съдия и хората около него са политически пристрастни, тяхното място не е в съда"*.

Биографиите на съдии, заемали в миналото постове в изпълнителната власт, се използват като аргумент за липса на безпристрастност и обективност в решаването на съдебни спорове.

ПРИМЕРИ:

- **на 19.11.2019 г. в "24 часа"** е публикуван коментар на Владимир Каролев със заглавие "Каролев: Съдия Дишева трудно ще ме убеди, че е независима след резила от 2017 г.". Изказването гласи: *"И "случайно" делото за Банско попада при съдия Дишева, "случайно" тя отказва да си направи отвод (очевидно няма нищо общо с протестиращия под прозореца ѝ съпруг), "случайно" тя е в състава по определението, "случайно" след като*

политическата ѝ обвързаност изтича в състава по решението влиза не тя, а съдия Соня Янкулова - "случайно" номинирани от близки до ДБ хора за председател на ВАС 3 месеца преди това, Янкулова "случайно" приема дословно аргументите на ДБ/Зелените, "случайно" ги преписва в определението по делото и с това "случайно" с това обръща 15-годишна съдебна практика при близо 70 съдийски състава (над 200 съдии), че в паркове може да се прави спортна инфраструктура".

Не са рядкост изказванията на публични фигури, в които конкретни съдии са посочвани като корумпирани, обслужващи политически, икономически, олигархични или чужди интереси, изпълняват поръчки в работата си по дела.

ПРИМЕРИ:

- на **24.09.2019 г. в медиите** е публикувана информация за протест на партия Атака пред Съдебната палата заради решението "Полфрийман". "ПИК" информира, че "хората на Волен Сидеров искат разследване на магистратите, взели позорното решение, което взриви цялата българска общественост". В репортажа се казва, че "лидерът Волен Сидеров призова всички да разлепят из цяла България снимката на Калпакчиев, за да видят хората човекът, който пуска убийците на свобода". "От "Атака" настояваме той да подаде оставка, да загуби правото си да практикува като съдия и магистрат и да му бъде повдигнато обвинение по чл. 105 в услуга на друга държава", казва Сидеров.

- на **10.08.2017 г. в "24 часа"** е публикуван коментар на вицепремиера Валери Симеонов със заглавие "Валери Симеонов: Нагла демонстрация на корупция в Бургаския административен съд". Повод са решения на БАС за отмяна на актове на НАП за затваряне на заведения. "... казах, че Бургаски административен съд, ръководен от Панайот Генков, е отменил всичките 79 акта на НАП за затваряне на заведения до преди една седмица. Вече 36 часа след като дадох интервюто, нито една медия в държавата не е коментирала скандалните решения – дали това е случайно? Във войната за закон и ред по морето сме изправени не просто срещу мутрите и чувалите им с пари, но и срещу хора от изпълнителната, законодателната, съдебната и медийната власт – съучастници на престъпниците. Тези хора са нагли, корумпирани и безскрупулни ... Що се отнася до съдията Генков ... Сега се прочува и като ръководител на съд, който отмени по жалба на нарушителя акт на НАП, още преди самият акт да бъде донесен в съда. Жалбата е прелетяла с космическа скорост до Бургас, докато актът още пътува? ... За тази нагла демонстрация на корупция, ще подам жалба в етичната комисия към ВСС и Върховния административен съд. Какво още трябва да се случи в България, за да започне съдът да си върши работата и да не бойкотира опитите да се въдвори законност и ред в туризма и държавата?".

Съдии и цели съдилища са посочвани като фактор, който възпрепятства борбата с корупцията, който минира опитите за изземване на незаконно придобито имущество в полза на държавата. Тълкувателни решения на ВКС или преюдициални запитвания до СЕС са посочвани като превратно тълкуване на закона, заобикаляне на смисъла, заложен от законодателя, блокиране на работата на държавни институции, забавяне на конкретни

съдебни дела, считани за приоритетни от представителите на властите, амнистиране на и спасяване на бизнесмени, и нарушаване на справедливостта.

ПРИМЕРИ:

- на **11.12.2018 г. в "БЛИЦ"** е публикуван коментар на депутата от ГЕРБ Данаил Кирилов по повод ТР на ВКС, според който иск за отнемане на имущество се прекратява, ако наказателното производство е прекратено: *"Тълкувателното решение на Лозан Панов нагло се опитваше да надпише закона и да се измени неговия смисъл. Затова ние бързо, аварийно, спешно отговаряме на тази груба агресия по отношение на законодателната власт".* И допълва: *"ВКС се опитва да взриви всички антикорупционни мерки, които в последните години се опитахме да постигнем".*

- на **11.12.2018 г. в "ПИК"** е публикувано интервю с председателя на КПКОНПИ Пламен Георгиев със заглавие *"САМО В ПИК: Шефът на "Антимафия" Пламен Георгиев с шокиращи разкрития след скандалното решение на ВКС и Лозан Панов: Амнистират милиарди незаконни пари, които иначе влизат в бюджета! Спестиха 2 млн. лв. и на Христо Бисеров"* и автор Гергана Ингилизова. Повод е ТР на ВКС. Георгиев казва, че решението *"противоречи на целите на закона"*. *"Защото ние борехме корупцията на два фронта. Веднъж се осъжда лицето за извършено престъпление, втори път му се отнема незаконно придобитото имущество, но с това тълкувателно решение се сложи прът в колелата. И оттук нататък, когато не се успее да се докаже виновността по наказателното дело - парите се амнистират"*, твърди Георгиев. "Правен свят" публикува материал с надзаглавие *"По инициатива на председателя на Правната комисия на НС"*, заглавие *"С промяна в закона, обезсилват тълкувателното решение на ВКС за спиране на гражданската конфискация"* и подзаглавие *"Прекратените наказателни производства да не представляват пречка пред исковите за конфискация на незаконно имущество, гласи искането на Данаил Кирилов"*.

В разглеждания период са регистрирани множество изказвания, в които съдии са укорявани, че работят срещу интересите на държавата, както и в опити за атака срещу прокуратурата, в частност главния прокурор или ВСС. Съществуват примери, в които съдии са обвинявани, че желаят да посочат кой да е новият главен прокурор.

ПРИМЕРИ:

- на **16.07.2017 г. в "БЛИЦ"** е публикуван коментар на градския прокурор на София Емилия Русинова: *"Съдебната власт е независима по закон, водят се големи полемки дали прокуратурата трябва да бъде към изпълнителната власт. И не на последно място, от почти две години е една явна война срещу главния прокурор Сотир Цацаров от „протестъри“. Нейният флагман е председателят на ВКС Лозан Панов"*.

- на **19.04.2019 г. в медиите** е публикуван коментар на бившия съдия в КС Пламен Киров пред "Канал 3": *"Г-н Панов ще бъде удовлетворен, само ако той посочи новия главен прокурор. Не виждам как един магистрат в друга държава ще излезе и ще държи"*

политическа реч. Той спокойно може да напусне и да се кандидатира от партията на Христо Иванов и да се яви на избори, да влезе в парламента и да прави закони".

- на **21.04.2019 г. в медиите** е публикувано интервю на представляващия ВСС Боян Магдалинчев пред БНР: *"Действията и реториката на председателя на ВКС Лозан Панов са насочени конкретно срещу главния прокурор Сотир Цацаров ... Дали г-н Панов иска някой друг да заеме тези позиции и кой конкретно. Ако г-н Панов има свой фаворит, нека да го каже, защото поведението му е странно, то е насочено срещу главния прокурор, определено"* и добавя: *"Самият председател на ВКС е зависим от други среди"*.

- на **3.10.2019 г. в "Монитор"** е публикуван материал със заглавие "Панов с нова атака, иска тест по право за Гешев". *"Скандалният шеф на Върховния касационен съд (ВКС) Лозан Панов не издържа и се включи в компроматната кампания срещу кандидатурата на Иван Гешев за главен прокурор"*, коментира изданието по повод писмо на председателя на ВКС до главния прокурор с искане да му бъдат предоставени конкретни данни за работата на кандидата за обвинител №1 Иван Гешев. Изданието цитира Гешев: *"През годините мислех, че г-н Панов има фиксация в г-н Цацаров, а сега почвам да си мисля, че той има фиксация в длъжността „главен прокурор“, казва Гешев.*

Драстично се увеличават случаите, в които представители на трите власти си позволяват да коментират конкретни съдебни актове като несправедливи, инспирирани от корупционни интереси, решени в конфликт на интереси или като опити за налагане на цензура на медиите. Конкретни съдии са посочвани като зависими, пристрастни, предатели и родоотстъпници, като престъпващи морала и закона. Регистрирани са множество призови на представители на трите власти за оставки, дисциплинарни наказания, разследване и уволнения на съдии заради конкретни съдебни актове, по които са се произнесли.

ПРИМЕРИ:

- на **20.09.2019 г. в "ПИК" и "БЛИЦ"** са публикувани коментари по казуса "Полфрийман":

Депутатът от ВМРО Милен Михов: *"Учудени сме от решението на съда ... За съжаление, в правовата държава решенията на съда трябва да бъдат уважавани. Но цялото общество е срещу решението".* Изданието коментира, че *"... решението взриви общественото мнение, няма нито един коментар в подкрепа на пускането на убиеца"*.

Депутатът от БСП Корнелия Нинова: *"Подигравка! Позор! Грозно решение на българския съд!"*

Борислав Цеков, президентски съветник: *"Скандалният съдия Калпакчиев, който освободи убиеца Полфрийман - фронтмен на лобистките атаки срещу бъдещия главен прокурор Гешев. Мафия!"*.

Вицепремиерът Валери Симеонов: *"Всеки нормален човек би изразил една и съща позиция - че решението на съда граничи по-скоро с някаква перверзия. Това е форма на мазохизъм".* И уточнява: *"Аз бих могъл да кажа, за мен е напълно възможно, че присъдата е произнесена срещу заплащане. Поведението на Полфрийман, който сам твърди, че*

българският съд е корумпиран, може да е само димна завеса, която прикрива точно корупционни практики".

- на **23.09.2019 г. в "ПИК"** е публикуван материал със заглавие *"В ДЕСЕТКАТА! Карлос Контрера разби хората на "Америка за България": Калпакчиев изплю гнусна хрчка в лицата ни, какво правят Иванов и Атанасов"*. Общинският съветник от ВМРО Карлос Контрера казва, че *"в мотивите има всичко друго, но не и право"*. *"В случая няма справедливост. Това освобождаване е покушение срещу законността"*, казва пред Нова телевизия той. Определя решението на състава като *"цинично"*. *"Калпакчиев изплю гнусна хрчка в нашите лица"*, сочи Контрера.

- през май 2018 г. в **"ПИК"** са публикувани серия от материали и коментари по повод решение на съдия Хазърбасанова, с което медията е осъдена за свои публикации.

Вицепремиерът и министър на отбраната Красимир Каракачанов: *"Както казват хората, за съжаление българският съд е като жена - не знаеш като тръгне, докъде ще стигне и има уникални и парадоксални решения на българския съд ...Така, че българският съд често взема решения, които не почиват на здрава логика или го правят с някакви предубеждения и емоции"*.

Вицепремиерът Валери Симеонов: *"Много съм изненадан, че има български съд и не мога да оправдая едно такова съдебно решение. Това е отвратителното лице на корумпираната и грантаджийска съдебна система, защото има представители там, които са взимали от "Америка за България" и "Отворено общество"*.

Депутатът от Обединени патриоти Валентин Касабов: *"имаме" "друга съдийка с чуждо самосъзнание, която мрази България и българите и дава опрощение на този негодник"*. *"Мисля, че по най-бързия начин трябва да реагират отделните партии и обществеността, депутати и парламентаристи, защото това е пример за антиправораздаване. Това нещо в Гърция например няма как да се случи! Значи тази съдийка щеше да бъде линчувана. За съжаление в България всичко може да се случи, защото слободията е вид свобода и демокрация"*.

- на **16.05.2018 г. в "ПИК"** излиза коментар и на депутата от БСП Александър Симов: *"И най-важното - защото решението на Хазърбасанова е удар срещу свободата на словото"*, казва депутатът и определя съдийката като *"палач"*. *"Нямам представа дали си дава сметка, че нейното решение е като паве, което е метнато срещу правото на журналистите да описват нередностите в обществото ..."*, уточнява той.

В наблюдавания период се провеждат най-малко два политически протеста заради конкретни съдебни актове с искания за дисциплинарни наказания, разследване и уволнение на съдиите, които са ги постановили. Регистрирани са и политически декларации срещу съдии. Протести срещу решения на съдии са използвани като материали в предизборната кампания за местни избори, проведени през октомври 2019 г.

ПРИМЕРИ:

- на **24.09.2019 г. в медиите** е публикувана информация, че партия "Атака" ще проведе протест срещу решението на САС с искане за оставката на съдия Калпакчиев и поправки в закона. "ПИК" информира, че *"... малко след 08:00 часа пък от партия ВМРО ще внесат във Висшият съдебен съвет искане за дисциплинарно производство срещу съдия Калпакчиев"*.

- **същият ден в материал със заглавие "ИЗВЪНРЕДНО В ПИК: ВМРО внесе протест във ВСС срещу Калпакчиев и съдийките, освободили убиеца на Андрей Монов"**, "ПИК" цитира Михаил Петров, юрист от младежката организация на ВМРО, който казва: *"Сигналът ни е заради съмненията в безпристрастността на съдията. Смятаме, че решението противоречи на морала и справедливостта и искаме да бъде преразгледано"*. *"Според ВМРО има политически и международен натиск, като съдиите са приели, че няма предишни нарушения от страна на Джек Полфрийман. От партията искат дисциплинарно производство и проверка на съдиите, а при откриване на процесуални нарушения да се назначи друг съдебен състав"*, информира изданието.

Административни ръководители са посочвани като нарушаващи правилата и диктуващи решенията по съдебни казуси.

- на **21.11.2018 г. в "БЛИЦ"** е публикувана статия със заглавие *"Илиан Тодоров пита: Лозан Панов влияе ли на съдии от Софийски районен съд?"*. Цитиран е областният управител на София Илиан Тодоров, загубил дело за клевета пред СРС от журналиста Иво Инджев. *"Случайно ли г-н Панов и г-н Инджев са на една и съща проява?... Заради такива съдии ли хората наричат съдебната система корумпирана и прогнила? Само задавам реторични въпроси, без да обвинявам никой!"*. Коментарът е публикуван в "ПИК".

Членството в съсловни организации и активността на съдии по въпроси, засягащи съдебната власт са демонизирани и сочени като аргумент за зависимости и липса на безпристрастност.

- на **17.10.2019 г. в "Медиапул"** излиза материал със заглавие *"Каракачанов показва среден пръст по телевизията"*. Изданието коментира: *"Вицепремиерът и военен министър Красимир Каракачанов записа нова славна страница в политическата си кариера. Той показва среден пръст, докато гостуваше в свързаната с Делян Пеевски телевизия Канал 3, за да изрази възмущението си от предсрочното освобождаване на Джек Полфрийман"*. Каракачанов коментира, че продължава да го *"...озадачава поведението на някои съдии, включително на шефа на съдиите Лозан Панов"*. *"Не можеш да ми говориш за правила и морал и да призоваваш съда по-бързо да реши случая и да го пуска. Това нормално ли е? За какво правораздаване говорим. Хелзинският комитет и Съюзът на съдиите играят комбина"*, сочи Каракачанов.

Най-многобройни са атаките срещу председателя на ВКС, който е обект на интензивна, непрекъсвана кампания, която цели да го позиционира като превишаващ правомощията си, политизиран, работещ срещу интересите на държавата, създаващ

конфликти с останалите власти, бъдещ недоверие и в този смисъл – личност, която тенденциозно защитава определени тези.

Профилът на публичните личности, които накърняват независимостта и авторитета на съда – висши представители на изпълнителната власт, в това число министър-председателят, министри, депутати от парламентарно представени партии, членове на ВСС, главният прокурор и административни ръководители в прокуратурата, показва, че съдът е лесна мишена за недобронамерени атаки.

Продължава тревожната тенденция членове на ВСС открито и многократно да атакуват определени съдии. Кадровият орган изпраща твърде противоречиви послания, като нееднократно е отказвал да реагира и защити независимостта на конкретни съдии и на съда като цяло. Случаите, в които кадровият орган е изразявал позиции в подкрепа на атакувани магистрати, са малко и не успяват да минимализират или противодействат на атаките срещу съдии.

Зараждането и засилването на атаките към съдии основно следва 2 установени модела. Първият е като отговор на конкретна обществена дейност и/или аргументирани позиции в защита на съдебната власт, а също и неудобни за статуквото искания и изказвания на представители на съда. Очевидната преследвана цел е да се заглушат и обезсмислят позициите на тези представители на съда. Те са описвани като нереалистични, лишени от правна логика, преследващи нелегитимни цели. Много често като опит за политизиране на съдебната власт и атакуване на институции – парламент и прокуратура. Вторият модел, който започва да се прилага все по-често е, когато атаките са инспирирани от конкретни съдебни актове по чувствителни дела с широк обществен отзвук. Това накърнява публичното доверие в съда и води до усещане за липса на справедливост. Зачестяват случаите, в които конкретни съдебни решения се използват като *ad hoc* аргумент за необходимостта от промяна в закони, засилване на наказателната репресия и регулации, свързани с членуването в съсловни организации на магистратите.

В изследвания период се наблюдава тенденция представители на институции и партийни организации да подават сигнали срещу съдии и да ги оповестяват в медиите. В някои от тях се съдържат недвусмислени твърдения за извършени престъпления и етични нарушения, а в други случаи - директни искания за подаване на оставка или освобождаване на конкретен съдия. Макар част от сигналите изначално да не съдържат необходимите атрибути или в тях да липсва сериозна аргументация, кадровият орган безкритично ги е препращал на ИВСС. Това налага и извода, че ВСС не следва законоустановеното му задължение да брани независимостта на магистратите и системата, а по-скоро развива политика на избирателен подход като по този начин внася допълнително разделение в съдебната власт.

ОТРАЗЯВАНЕ НА СЪБИТИЯТА И РЕДАКЦИОННА ПОЛИТИКА НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ МЕДИИ

Анализът на отразяването на атаките към съда от медиите налага няколко извода. Продължава и се засилва тенденцията част от медиите да са напълно безкритични към атаките срещу съда, съдиите и съсловните им организации от публични фигури и представители на трите власти. В изданията “24 часа” и “Стандарт” приоритетно се отразяват изказвания на лидери на мнение, позиции на институции и техни представители, в които се съдържат неверни твърдения, квалификации, които могат да бъдат определени като атака към съда. Изданията публикуват и гледната точка на засегнатите, но акцентът е върху пикантни подробности, репортажни елементи, а събитията често са представени с елемент на скандал или “скарване” между институции. Преобладават материалите с предимно информативно съдържание.

Мониторингът показва, че в изданията “Сега”, “Дефакто”, “Медиапул”, “Клуб3” и “Дневник” атаките към съда са отразени обективно. Съществуват множество материали, в които твърденията на публични фигури са подложени на критичен анализ, опровергани или конкретно посочени като атака към независимостта на съда. В изследвания период тези издания поддържат баланс на гледните точки и информират както за неверни или обидни твърдения към съдии, така и търсят и отразяват гледната точка на засегнатите. Публикуват се материали, в които се съдържа допълнителна информация, която служи за изясняване на генезиса на събитията, търсят се експертни мнения, публикуват се анализи на представители на професионалната и юридическа общност, както и на НПО-сектора. Тези медии безпроблемно идентифицират изказвания, които нарушават независимостта на съда и анализират реакциите на отговорните институции, като често се наблюдава критичен тон към представители на властта, които търсят дивиденди, атакувайки съдебната власт. Събитията се проследяват в цялост.

Изследването сочи, че медиите “Труд”, “Телеграф”, “Монитор”, “Правен свят”, “ПИК” и “БЛИЦ” се стремят да включват в медийното си съдържание всички позиции, които представляват атаки към съда, съдии и техните съсловни организации. Липсата на представяне на други гледни точки ги позиционира като тенденциозно критични към работата на съда и съдиите. Често материалите, които отразяват информативно изказвания на публични личности или действия на институции, които могат да бъдат определени като атака към съда, са придружени от коментари, които съвпадат, подкрепят, адмирират и засилват критичните позиции спрямо съда. Тези издания не само публикуват и препечатват от други издания твърдения на лидери на мнение, атакуващи съдии, но активно и целенасочено търсят такива. Трибуна се дава най-вече на “говорители”, чиито възгледи неиминуемо съвпадат с позициите на представители на властта. Изказванията на последните се предават безкритично и се представят като единствената легитимна гледна точка. Анализът сочи, че най-голям брой материали, в които са отразени атаки срещу съда, има в горепосочените издания, в тях не се наблюдава баланс на мненията, тъй като позициите на критиците на съда в пъти надвишават по брой тези на засегнатата страна. Така се създава впечатление, че властите са единодушни и с право атакуват съда, изказванията на техните

представители са представяни като напълно справедлива реакция спрямо съда, те са безусловно подкрепяни и насърчавани. В многобройните отразени атаки към съдии, съдът е описван като институция рушаща реда и завладяна от политически амбициозни ръководители. Често съдиите са принижавани, представяни като некомпетентни, корумпирани, зависими, неподлежащи на контрол. Спрямо тях се използват обидни квалификации и внушения, а събития, свързани със съдебната власт – като скандали, нелегитимни, непозволени, като опити за провокация и други. Част от събитията се интерпретират произволно и се използват като доказателство или потвърждение на твърденията на публични фигури за недобросъвестност на съд или съдия.

Събития в съдебната власт се преекспонират и се използват за заглушаване на други събития със скандален характер в наблюдавания период, в които са намесени фаворизирани от изданията фигури. Акцентираща се върху тезите на представители на властта, които описват съда или конкретни съдии като “нападащи” личности и институции. Така посочените издания стават проводник и основен “помощник” в атаките срещу конкретни съдии и съда в цялост.

Основният извод, който се налага през изследването е, че значително се е увеличил броят на публичните личности, които накърняват авторитета на съда с голословни, неистински твърдения или фриволна интерпретация на факти. Увеличил се е и интензитетът, и постоянството, с което съдът е обругаван, внушава се, че конкретни съдебни решения са неправилни, несправедливи, постановени в нарушение на закона и морала, ощетяващи обществото и фаворизиращи престъпници. Втъпява се, че съдиите нямат право да участват в обществените дебати, дори и по теми, свързани с управлението на съдебната система, законотворческия процес и нормативните изменения, че мнението им е ирелевантно, пристрастно и недопустимо.

МЕДИЙНИ АТАКИ КЪМ СЪДА

В този раздел бяха посочени примери за медийни публикации от изследвания период, в които се съдържат обидни квалификации, уронващи престижа на съда, неверни, тенденциозни и позорящи твърдения, внушения и слухове по отношение на конкретни съдии и техните организации.

Мониторингът на избраните издания в изследвания период показва силно замърсена медийна среда, в която съдът като институция, конкретни съдии и техни професионални организации са подложени на сериозен медиен натиск. Регистрирани бяха медийни атаки по отношение на:

- **43 върховни съдии от ВКС и ВАС** (Лозан Панов, Светла Димитрова, Дария Проданова, Галина Захарова, Красимир Шекерджиев, Владимир Йорданов, Евгений Стайков, Ваня Алексиева, Росица Божилова, Петя Хорозова, Анна Баева, Вероника Николова, Людмила Цолова, Марио Първанов, Маргарита Георгиева, Ерик Василев, Емил Марков, Камелия Ефремова, Бонка Йонкова, Кристияна Генковска, Боян Балеvски, Мадлена Желева, Геника

Михайлова, Борислав Белазелков, Борис Илиев, Галина Тонева, Капка Костова, Валя Рушанова, Стоил Сотиров, Симеон Чаначев, Александър Цонев, Емил Томов, Драгомир Драгнев, Геновева Николаева, Василка Илиева, Зоя Атанасова, Веска Райчева, Светла Бояджиева, Николай Гунчев, Светлослав Славов, Юлия Ковачева, Галина Карагьозова, Соня Янкулова);

- **16 съдии от апелативни съдилища** (Даниела Дончева, Калин Калпакчиев, Весислава Иванова, Виолета Магдалинчева, Камен Иванов, Алексей Трифонов, Красимир Машев, Атанас Атанасов, Нели Куцкова, Десислава Добрева, Елизабет Петрова, Милен Василев, Даниела Росенова, Петя Колева, Даниела Врачева, Димчо Георгиев);

- **30 съдии от окръжни съдилища** (Калоян Топалов, Десислава Попколева, Мина Мумджиева, Албена Ботева, Биляна Балинова, Радостина Данаилова, Даниела Борисова, Евгени Георгиев, Вергиния Мичева-Русева, Величка Маринкова, Стела Кацарова, Невена Чеуз, Даниела Талева, Величка Цанова, Николай Младенов, Жаклин Комитова, Емил Дечев, Мирослава Тодорова, Красимир Мазгалов, Катерина Енчева, Николай Енчев, Соня Найденова, Вера Чочкова, Силвана Гълъбова, Боряна Воденичарова, Гергана Христова – Коюмджиева, Полина Якимова, Иво Хинов, Стоян Тонев, Кристина Пунтева);

- **10 съдии от районни съдилища** (Методи Лалов, Васил Петров, Дияна Топалова, Силвия Хазърбасанова, Лилия Терзиева – Владимирова, Райна Мартинова, Милена Каменова, Петко Петков, Калин Кунчев, Владислава Цариградска);

Анализът сочи, че поводите за атаки срещу съдии от всички нива в системата са по отношение на:

- **публично защитавани позиции**

Публичното защитаване на позиции и изразяване на мнения в защита на независимостта и авторитета на съдебната власт са наточени със силно отрицателна конотация. Така се представят и настояванията за продължаване на съдебната реформа, в частност на ВСС и прокуратурата, изразяването на критични позиции по отношение на промени в законодателството. Регистрирана е тенденция становища на съсловни организации и по-специално ССБ да бъдат интерпретирани като защита на частни интереси, опити за вмешателство в свободата на словото, цензура. Позиции в защита на върховенството на закона, изразяване на становища за необходимостта от продължаване на механизмите за наблюдение на напредъка на страната в сферата на правосъдието са изопачавани като клеветене на държавата пред чужди партньори, опити за саботиране на усилията на институциите, антидържавническа дейност. Публичните позиции на съдии и съсловни организации са посочвани с категоричност като груби нарушения на Етичния кодекс на магистратите, с настояване за образуване на дисциплинарни производства, наказания и дори освобождаване на съдии.

По идентичен начин са представяни инициативи за обсъждане и приемане на позиция от страна на ВСС по отношение на защита на конкретни съдии от медийни и публични атаки – предложенията са считани за намеса в свободата на словото, опити за

заклеймяване на медии, стремеж към налагане на абсолютна и неправомерна неприкосновеност на съда, опити за “спасяване” на съдии. Редица отворени писма и подписки на съдии в защита на колеги от медийни и публични атаки, настояване за публично извинение на представители на изпълнителната, законодателната и съдебната власт, подкрепа за кандидати за административни ръководители, са представяни като вмешателство в работата на кадровия орган, недопустими опити за влияние, саботиране на процедури (в това число и в процедурата за избор на главния прокурор – б.а.), атакуване на конкретни прокурори и прокуратурата в цялост, опити за овладяване на държавното обвинение. Публичните позиции на съдии са асоциирани със задкулисни, политически, икономически и корупционни интереси, стратегии за уронване на престижа на прокуратурата и др.

ПРИМЕРИ:

- На **24.07.2017 г. в „Труд“** излиза публикация със заглавие „Как Лозан Панов пак наруши Закона за съдебната власт“ и подзаглавие „Председателят на ВКС пусна „становище“ - пасквил от името на Върховния съд“. Поводът е становище на ВКС по предлагани промени в ЗСВ. Според изданието Панов е превишил правомощията си и да употребил поста си защото фабрикувал “становище” за промените. *„Поредният акт на самозабравилия се председател на ВКС е още един от множеството аргументи за необходимостта“ ВСС да стартира „процедура по импийчмънт на Лозан Панов. „България има нужда от Върховен съд, не от пощенска кутия за политически декларации“*, коментира изданието.

- на **11.10.2017 г. в „Телеграф“** е публикуван материал със заглавие „Панов готви каишка за медиите и Темида“. Материалът е по повод изказване на Панов, че е необходима „независима съдебна журналистика“. Изданието твърди, че с него Панов реално е потвърдил, че *“... той и менторите му олигарси бленуват не само за овладяване на съдебната власт, а за подмяна на главния прокурор”*. *“В мокрите си сънища Панов, който бе сниман да се промъква в луксозни адвокатски кантори макар да е съдия, явно се вижда себе си като обвинител №1, а истински независимите медии и журналисти - като бъдещи арестанти”*, пише в материала.

- на **22.11.2019 г. в “Правен свят”** е публикувана статия с надзаглавие “Асоциацията на прокурорите с апел заради атаката на група съдии срещу Иван Гешев:”, заглавие “Недопустимо е съдии да осъществяват натиск в процедурата за избор на главен прокурор” и подзаглавие “Подписката срещу зам.-главния прокурор и правосъдния министър е пълна с бивши и настоящи членове на ръководството на ССБ”. Коментира се писмо на съсловната организация на прокурорите по повод отворено писмо на съдии с апел новоизбраният главен прокурор да се извини заради негови реплики към членове на ВСС, избрани от съдиите. Организатор, според изданието е съдия Евгени Георгиев. Изданието коментира, че се е сдобило с “имената на всички около 150 съдии, подкрепили атаката срещу избрания за главен прокурор и правосъдния министър”, която била организирана от “политизираната съсловна организация ”ССБ. Изброени са част от имената на съдиите – Белазелков, Капка Костова (ВКС), Мирослава Тодорова (СГС), Атанас Атанасов (САС), Калин Калпакчиев (САС),

Емил Дечев (СГС), Владислава Цариградска (РС-Луковит), Нели Куцкова (САС), Десислава Попколева (СГС), Петко Петков (СРС), Юлия Ковачева (ВАС), Галина Карагьозова (ВАС) .

- **предприемане на действия от компетентността на заеманата ръководна длъжност**

Превратна е медийната интерпретация на конкретни действия, свързани с правомощия, произтичащи от закона и заеманата длъжност. Административни ръководители или членове на ВСС са обвинявани в намеса във вътрешното убеждение на съда, натиск над конкретни съдебни състави по чувствителни дела, опити за въздействие, оневиняване на обвиняеми и подсъдими. Проверки по конкретни съдебни казуси и случайното разпределение на делата са считани за грубо погазване на независимостта на съда, влияещи или предопределящи крайния резултат на конкретни съдебни дела, заемане на страната на подсъдими, опит за възпрепятстване на действията на прокуратурата или саботиране на правосъдието. А също и като тенденциозно отношение към органи на съдебната власт (специализираните съдилища) и опити за дискредитирането им.

Регистрирани са случаи, в които медиите “виждат” свикването на Общи събрания в съдилищата (законово уредена възможност – б.а.) като подривна дейност, опит за запазване на статуквото, дестабилизиране и нанасяне на вреди преди встъпването в длъжност на нов председател.

Предложения за образуване на дисциплинарни дела са сочени като атаки срещу неудобни съдии, опити за овладяване на съдилища, отстраняване на магистрати на ръководни позиции с цел инсталиране на зависими съдии или съдии, принадлежащи към неформални кръгове.

ПРИМЕРИ:

- на **18.07.2018 г.** в “**Правен свят**” излиза статия с надзаглавие “Чрез натиск над съдии Лозан Панов адвокатства на Десислава Иванчева”, заглавие “Председателят на ВКС иска обяснения защо специализираните магистрати са допуснали поставянето на белезници на отстранената кметница на “Младост” и нейната заместничка”. Изданието твърди, че Панов се е “... ангажирал да адвокатства на уличените в корупция” Иванчева и Петрова. Според изданието “... в действията на председателя на ВКС прозира тенденциозност и фиксация в очевидно неудобни за него съдии”. Панов е обвинен в “... груба намеса в независимостта на магистратите” и това е “... в състояние да минира всеки опит за ефективна борба с корупцията”.

- на **6.05.2018 г.** в “**Правен свят**” е публикувана статия със заглавие “Как и.д. председател на съд иска назначаването на и.д. заместник” и подзаглавие “Липсата на титуляр административен ръководител на СГС - предпоставка за противоречиви кадрови предложения”. Повод е предложението на съдия Попколева за назначаване на временен нейн заместник съдия Ботева. Липсата на титулярен председател “... се оказва удобна възможност за прокарването на противоречиви кадрови предложения...”, сочи изданието и допълва, че номинацията, направена от Попколева “... продължава противоречивата практика, установила се в СГС от началото на 2015 г., на ръководни позиции да се

издигат лоялни и близки до председателя съдии". Казва се, че номинацията е прокарана "тихомълком", защото е обсъждано само в Гражданското отделение, които дали съгласие. *"Едва ли е имало друг вариант, като се има предвид, че в последните години пряк ръководител им е била именно Десислава Попколева"*, се казва в публикацията.

- на **5.02.2019 г. в "Правен свят"** излиза публикация със заглавие "Опит за саботаж", заглавие "Поредна провокация срещу новия председател на СГС" и подзаглавие "Неизбраният в две процедури за административен ръководител съдия Евгени Георгиев, и.д. ръководството и активисти на ССБ пробват да прокарат нови правила за работата на съда, които да поставят пред свършен факт встъпващия в длъжност Алексей Трифонов". Твърди се, че съдия Попколева, заедно със съдиите Георгиев и Ботева и съдии от ССБ готвят "поредна провокация" и "опит за саботаж" чрез промяна на правилата в съда. Целта е "да поставят пред свършен факт встъпващия в длъжност Алексей Трифонов". *"От заложените в проекта нови правила за работата на СГС, може да се направи изводът, че тяхната основна цел е ограничаване и на практика "изпразване от съдържание" на правомощията на административния ръководител"*, коментира изданието и допълва, че *"... най-големият окръжен съд в страната се управлява от временно ръководство, чиято основна цел бе да запази статуквото, наследено от Калоян Топалов"*.

• **нарушения в организацията и управлението на съдилищата**

В изследвания период продължава тенденцията правомощията на административни ръководители и предприемани от тях управленски решения да бъдат определяни като неправомерни, незаконосъобразни, преследващи нелегитимни цели. Обвиненията обхващат съкращения в администрацията, които са интерпретирани като "чистки" на служители, командироване на съдии за разглеждане на конкретни дела, нарушения на случайното разпределение на делата, изземване на правомощия, провеждане на нагласени обществени поръчки, които ощетяват съдебния орган, предложения за дисциплинарни производства, които са представяни като разчистване на лични сметки, опити за поставяне на удобни съдии на ръководни позиции, превземане на органи на съдебната власт.

Предложения до ВСС за освобождаване или назначаване на заместници на административния ръководител също са интерпретирани като "чистки", назначаване на близки съдии, посочвани са като примери за непотизъм и порочно кадруване.

ПРИМЕРИ:

- на **19.02.2018 г. в "Правен свят"** излиза публикация с надзаглавие "Порочно", заглавие "Как съдийка, командирована от Лозан Панов от Пещера в София, реши дело в негова полза" и подзаглавие "Председателят на ВКС игнорира правилата на ВСС за командироване на магистрати, Районният съд в Златоград е пред закриване". В материала се казва, че със заповед на председателя на ВКС съдия Терзиева е командирована от Районен съд – Пещера в СРС. Съдия Терзиева разглежда дело по жалба на уволнена от ВКС служителка и не отсъжда в нейна полза. *"Какви трябва да са последиците, ако командироването е осъществено лично от председателя на ВКС, а след това*

преместеният от малкия провинциален съд в СРС магистрат трябва да решава дело, по което ответник се явява именно Лозан Панов?”, сочи изданието и добавя, че съдията е трябвало да си направи отвод, “вместо това се произнася в полза на благодетеля си”.

- на 7.08.2019 г. в “ПИК” е публикувана статия със заглавие “Фаворитът за кмет на София на “Демократична България”, разследван от прокуратурата и “Антимафия”. Бившият съдия Методи Лалов нагласил обществена поръчка за близо 400 бона”. Според изданието “тежки проблеми със закона” има и съдия Лалов. “Скандалният съдия ... правеше скандални политически набези, от повече от две години е разследван за тежка давалера”, твърди изданието и допълва, че “... разследващите от “Антимафия” са събрали достатъчно признания на свидетели, че Методи Лалов лично е нагласил конкурс” за една фирма, “за да лапне близо 400-те хиляди държавни пари”.

- на 18.10.2017 г. в „Телеграф“ е публикуван материал със заглавие „Лозан Панов прави преврат във ВКС”. Повод са предложенията на Панов за рокади на заместниците в съда. Изданието пише, позовавайки се на източници, че „... съдията на олигархията иска да разкара неудобния Влахов, за да намести там прислужника си Калин Калпакчиев“, който след изтичане на мандата на ВСС „... недоволствал, че го връщат като редови апелативен съдия, постоянно висял в кабинета на Панов и мрънкал за по-висок пост, който вече му е обещан“.

- на 16.09.2017 г. в “Труд” е публикувана статия със заглавие “Какво се крие зад “оставката” на председателя на СГС?”. Според изданието тя “... трябва да се разглежда като поредна провокация и опит на олигархичните кръгове да овладеят все по-големи територии в правосъдната система”. “Оставката” на Топалов не е покаяние, тя е част от мащабен план за дестабилизиране на институциите и държавата в навечерието на най-важния приоритет на държавата в последното десетилетие – българското Председателство на Съвета на Европейския съюз”, пише изданието и допълва, че избирането му на поста е “една от най-големите грешки на настоящите кадровици на Темида”. “Като председател на Градския съд, Топалов започна разправа със съдийски помощници, с администрацията, но най-вече с неудобни магистрати. Стигна се дотам, че броени месеци след като Топалов стана председател, командираният съдия в Търговското отделение на СГС Цветан Ценов се самоуби, а родителите му обясниха фаталното решение с оказван му натиск от административния ръководител. Колкото повече напрежението и нередностите в СГС се увеличаваха, толкова по-арогантен ставаше Калоян Топалов”, пише изданието. Твърди се, че Топалов е осигурил овладяването на “Петрол”, допускал е “скандални съдийски решения, които изцяло обслужваха финансовия измамник”, отговарял с услуги като “... светкавичните действия по издаването на съдебни решения за регистриране на хибридни НПО-та и схемите около появата в правния мир на ГМО-партията на олигархията “Да, България”. “Тези жестове са нищо в сравнение с опита на Топалов да осигури инструмент на олигархията във войната ѝ срещу прокуратурата. Изненадващо, в началото на тази година председателят на СГС разпространи “фалшивата новина”, че са подслушвани чужди дипломатически мисии у нас”, пише в публикацията. Казва се, че преди Топалов да напусне “... ще трябва да обяснява

как, докато е ръководител на СГС, фамилията му регистрира невиджан ръст на жизнения си стандарт, изразяващ се в усвояването на банков кредит в колосалния размер от половин милион лева за покупката на семейно жилище”. “Каквито и мотиви да изложи Топалов за “изненадващо” споходилото го желание да бяга от храма на Темида, след като го превърна в бардак на олигархията, председателят на СГС в оставка е може би най-голямото доказателство за причините, които карат българите да не вярват в клишето “върховенство на закона”, заключава изданието.

- **участие в конкурси или избори за административни ръководители**

Част от съдиите, участващи в конкурси за административни ръководители са сочени като политически, икономически или олигархични кандидатури. Приписват им се цели като завладяване на съдилища с цел влияние върху конкретни съдебни дела, разглеждани в тях. Представяни са като скрити номинации на определени съсловни организации, неформални кръгове, които провеждат последователна политика за овладяване на съдебната власт. Често подкрепата на съдии за даден кандидат се разглежда като натиск над кадровия орган, а принципите за съдийско самоуправление, които са законово регламентирани – като деструктивен фактор. Не са рядкост и публикациите, в които конкретен съдия е определян като част от лоби, съдия, ползващ се с подкрепата на подсъдим олигарси, бизнесмени, „провалени“ политици. Издигането на кандидатури се счита за опит за провал на процедурите за избор на административни ръководители или предрешаване на същите. Определени съдии, участници в конкурси, са сочени като грантово зависими.

ПРИМЕРИ:

- на **19.02.2018 г. в “Труд”** е публикуван материал, озаглавен “Половин милион лева за две адвокатки, осигурен със съдействието на съдия” и подзаглавие “Кандидат за председател на СГС преговарял с “Америка за България”. Твърди се, че съдия Георгиев е “скритият кандидат на ССБ” за председател на СГС. Изданието се позовава на протокол от СРС от заседание на Комисията по Програма “Спогодби” към Центъра за спогодби и медиация, на което е присъствал Георгиев, за да заключи, че той е лобирал две адвокатки да получат финансиране от “Америка за България”. Той бил от магистратите, “... в когото са инвестирани значителни чуждестранни средства”, уточнява изданието и допълва, че ВСС лесно ще избере председател на СГС. “Кадровиците трябва да избират между опита и независимостта от едната страна, а от другата – защита на лобистки и чужди интереси”, заключава изданието.

- на **17.05.2018 г. в “Правен свят”** излиза материал със заглавие “Трима ще са кандидатите за председател на СГС” и подзаглавие “Съдия, членуващ в ССБ, провалил се претендент и магистрат, извън Градския съд, са сред очакваните номинации”. Твърди се, че “Георгиев се ползва с неформалната подкрепа на определени кръгове с интереси в съдебната система”. “От този избор зависи дали статуквото на върха на най-големия окръжен съд у нас ... ще продължи да се окопава и да се конфронтира с други съдебни и държавни органи или ще се стигне до реформиране на ключовата съдебна институция...”, обобщава изданието.

- **конкретни съдебни актове**

Засилва се тенденцията медиите да атакуват конкретни съдебни решения като неправилни, несъвместими с разбиранията за справедливост, неморални или скандални. Съдиите, постановили тези съдебни актове, са обругавани, осъждани, квалифицирани като некомпетентни, подкупни, в конфликт на интереси. Зачестяват публикациите, в които категорично се твърди, че съдии е следвало да си направят отвод от конкретно дело като се изтъкват и интерпретират факти от биографията им, публичната им активност, членството им в съсловни организации, участието им в проекти, защитавани критични позиции спрямо работата на прокуратурата или необходимостта от реформа на държавното обвинение.

Много често съдът е сочен за виновник за липсата на осъдителни присъди по дела срещу представители на властта, организираната престъпност или тежки престъпления срещу личността. На съда се приписва отговорността за борбата с корупцията и за получаване на справедливо възмездие от лични трагедии. Конкретни съдебни актове се използват за генерализиране на липсата на осъдителни присъди по обществено значими дела. Цели съдилища са заклеймявани като подопечни на мафията и на конкретни подсъдимци. Спекулира се, че съдебни състави решават делата под въздействието на административен ръководител, в угода на подсъдим, заради корупционен интерес или задкулисни действия.

Често информация за конкретни съдебни актове се използва за припомняне на други дела, разглеждани в миналото от съдията и това резултира в обобщаване на професионалните или морални качества на съдията.

Част от медиите публикуват материали, в които намекват за предрешеност на резултата от делото, прогнозируют оправдателни присъди, посочвайки като аргумент участието на определен съдия в съдебния състав.

Част от съдебните актове се разглеждат като назидание, удар по свободата на словото, цензура, родоотстъпничество. Налага се обобщаващ извод, че съдът е неконтролируем, правораздава на тъмно и обществото не може да очаква обективност, безпристрастност и справедливост от него. Често се противопоставят действията на прокуратурата на решенията на съда и се внушава, че по делата са събрани категорични доказателства за осъдителни присъди, но такива няма. Внушава се, че оправдаването на подсъдим по дело не е резултат от недоказване на обвинението от страна на прокуратурата, а плод на корупционни практики на съда. Това неиминуемо резултира във формиране на погрешни представи за съда, в изкривяване на смисъла на състезателния процес и внушението, че съдията задължително следва да осъди подсъдимия, след като прокуратурата е счела, че той трябва да е обект на наказателно преследване. Като цяло се измества фокусът като се тиражира тезата, че справедливостта се въздава от прокуратурата, а съдът просто трябва да я потвърди.

ПРИМЕРИ:

- На **11.07.2017 г. в “Труд”** е публикуван материал със заглавие “Специализираният съд – малкото камъче в “големите обувки” на корупцията”. В него се твърди, че бизнесмените Иво Прокопиев и Огнян Донеv искат делата за корупция да се разглеждат в СГС и ВКС, *“от съдебни състави, които попадат под “вещото” ръководство на любимите им ръководители”* – Калоян Топалов и Лозан Панов. Сочи се, че обществото *“отдавна не е сляпо и вижда – как едни и същи съдии оправдават наред – бивши и настоящи управляващи”*. И още – Лозан Панов е *“... изфабрикувал поръчков доклад на магистрати от Върховния съд, с който се атакуваше работата на специализираните наказателни съдии”*.

- на **5.07.2017 г. в „БЛИЦ“** излиза материал със заглавие „Скандално в БЛИЦ! Очаква се днес подчиненият на олигархията съд да оправдае Огнян Донеv” и подзаглавие “Съдия Даниела Борисова от СГС ще прочете индулгенцията на скандалния бизнесмен, зад нея надничат Лозан Панов и Калоян Топалов”. Материалът предвижда оправдателна присъда по делото. Твърди се, че адвокатът на Донеv е в близки отношения със съдия Борисова, *“... а фактът, че Огнян Донеv още в началото на 2016г. се отказа от същински процес и избра съкратената процедура, недвусмислено показва, че същият е сигурен в подпечатването на оправдателната си присъда”*. В публикацията се казва, че “номиналния съдия-политик” Панов и „подчиненият му шеф“ на СГС Топалов *“... отдавна са доказали, както политическите си пристрастия, така и зависимостите си, но по-важното е, че не правят нищо, за да заработят подчинените им съдилища в интерес на гражданите”*. *“Нещо повече, оправдателните присъди в съда са ежедневие, а убийци, изнасилвачи и грабители се отърват с условни наказания. Така, вместо да правораздават в името на народа, част от съдиите на практика са се поставили в услуга на престъпниците...”*, пише изданието.

- на **20.09.2019 г. в “24 часа”** излиза редакционен коментар със заглавие “Защо българските съдии обичат убийците”. *“Българският съд определено обича убийците. Освен пословичната снизходителност към убийците, които правят сефте, съдиите правят нужното и вече осъдените да не търпят цялото си наказание. Вчерашният случай за освобождаването на Джок Полфрийман само доказва тази порочна любов”*, пише в материала, който завършва с: *“Не искаме да твърдим, че тези съдии се мотивират от нещо друго, освен от собствената си съвест, но случаите зачестяват и няма как да не си го помислим”*.

- на **1.10.2019 г. в “Монитор”** е публикуван материал със заглавие “Калпакчиев газе закона и Конституцията с присъда” и подзаглавие “За да оправи кандидат-депутат от „Да,България“ на Христо Иванов отказва да приложи закона, защото депутатите неправилно били го вписали като престъпление”. Визира се дело, по което е *“... оправдан кандидат-депутат на „Да, България“, който предизвикал катастрофа с мотор без регистрационни табели. За това той бил осъден на глоба от 1000 лв”*. Твърди се, че “Калпакчиев услужливо е решил да погази закона като спаси от наказание редника на Христо Иванов”. *“Решението на съда е скандално по две причини – първо отново пред Темида е оправен човек, свързан с*

грантаджиите у нас и второ – Калпакчиев буквално записва в съдебния акт, че няма да изпълни закона, защото депутатите се били объркали като криминализирани въпросното деяние”, пише изданието.

- на 28.11.2017 г. в “Труд” е публикувана статия със заглавие “Защо няма ефективни присъди за корупция?” и подзаглавие “Да разглежда съдия Иванова дело, по което основният обвиняем е олигарха Иво Прокопиев, е възможно най-голямата провокация срещу правосъдието”. Повод е решение на съдебен състав с участието на съдия Иванова, с което окончателно се връща на прокуратурата дело срещу бизнесмена Иво Прокопиев и бившите министри Симеон Дянков и Трайчо Трайков. *“Печеливши от този акт, разбира се, са преди всичко обвиняемите лица ... И ако всичко дотук изглежда донякъде разбираемо – всеки търси начин да се измъкне от обвинение, то единствено като цинизъм може да се определи фактът, че член на съдебния апелативен състав се оказва не друг, а вторият човек в компрометирания Съюз на съдиите в България”,* сочи изданието и уточнява, че съдия Иванова *“... в последните години е активен участник във всевъзможните провокации и активни мероприятия по дискредитиране на магистрати и институции в съдебната власт”*. Според материала “единственото възможно и абсолютно задължително” е било съдията да се отведе от делото, защото *“... изданията на Прокопиев са тези, които от години лансират съдия Иванова като правоверен магистрат, активно ангажиран с кадрването по върховете на ключови съдебни инстанции и успоредно с това – изпълняваща ролята на едно от основните остриета в атаките срещу държавното обвинение”*.

- на 3.05.2018 г. в “ПИК” излиза материал със заглавие “СКАНДАЛ В ПИК! Столична съдийка в комбина с хулителя на Левски – лекето Емил Джасим! Съдия Хазърбасанова, Левски лайно ли е?” и автор издателят на медията Недялко Недялков. Поводът е дело, разглеждано от съдия Хазърбасанова, заведено от Емил Джасим и загубено от медията. Материалът е придружен със снимка на съдийката, която е оградена с червено. Недялков коментира, че тя *“олицетворява националния nihilизъм и безродничество”*. *“Далавера е да си отцеругател в модерна България и при този български съд”,* пише в коментара. Заключение се, че трябва да се извадят две поуки: *“Време е да извадим на светло лицата на съдиите. Най-големите негодници са се спотайли сред тях”,* и второ - *“Част от българския съд работи в комбина с протестърското движение покрай общите грантове и програми в „Отворено общество“ и „Америка за България”*. *“Проблемът е в това, че съдът кредитира безродници и хулители на националната памет... Затова ще я осветлим, нека я видят учениците, родителите, бабите, дядовците”,* пише авторът.

- на 8.05.2018 г. в “ПИК” излиза коментар от издателя на медията Недялко Недялков със заглавие “От издателя: няма да уплашите ПИК!”. Съдия Хазърбасанова е определена като “съдийката-безродница”. *“Съдийката Хазърбасанова няма да бъде забравена, да си знае. Докато не каже в прав текст дали смята Левски за лайно ... Няма да я оставя на мира”,* пише издателят. Сочи се, че съдиите трябва да отговорят за постъпките си и затова *“следващата крачка е митинг пред сградата”* на СРС.

- **забавяне на мотиви към дела и брой решени производства**

В периода продължава изнасянето на тенденциозна или некоректна информация за забавяне на производства от съдии, с което се създава впечатление, че съдията е недобросъвестен по отношение на професионалните си задължения. Обикновено такава информация се изнася за съдии, чиито силни публични позиции не се харесват, съдии, които са членове на ССБ и изразяването на мнение от тяхна страна се счита за недопустимо. Съдиите са сочени за рекордьори по забавени дела като това се обвързва с активната им дейност като членове на съсловни организации. Има случаи, в които се спекулира, че забавянето на делата се дължи на дейността им в ръководни органи на съсловни организации и съставянето на позиции по въпроси от значение за независимостта на съдебната система. Тези данни се използват като потвърждение, че съдиите единствено и само следва да решават делата си и да не участват в обществения диалог.

- на **9.11.2018 г.** в **“Правен свят”** е публикувана статия с надзаглавие **“Съдии на събрание в “Метрополитен”, заглавие “Активност в гугъл-групата и влизаш в УС на ССБ”** и подзаглавие **“Калин Калпакчиев вероятно ще е новият председател на съсловната магистратска организация, финансирана от чужди фондации”**. Изданието пише, че *“... вероятно заради ангажираността му по изготвянето на декларации, становища и писма, досегашният председател на ССБ Атанас Атанасов е забавил над четири месеца написването на мотивите по оправдателна присъда на депутатката от БСП Светла Бъчварова”*.

- на **3.08.2017 г.** в **“Труд”** излиза публикация със заглавие **“Лебедовата песен на Калпакчиев”**. Сочи се, че *“... да саботира дейността на ВСС в изминалите пет години бе запазена територия за Калин Калпакчиев”*. Коментира се обсъждане във ВСС на годишен доклад на ИВСС. Твърди се, че Калпакчиев *“... твърдо не желае да си направи отвод от дисциплинарния състав, независимо, че се намира в конфликт на интереси заради публичната си обвързаност с Тодорова, покрай общите им действия срещу правосъдието и имиджа на България”*. Съдийката е наречена **“светицата”** на олигархията в съдебната система – **“сивият кардинал на политизирания” ССБ. „Светицата” на олигархичните кукловоди в правосъдието Мирослава Тодорова, която, докато отказва да разглежда съдебните си дела в разумни срокове, не спира да политизира правосъдната система и да прави неуспешни опити по кадровото ѝ овладяване от зависими магистрати може да бъде уволнена”**, пише изданието.

- **кариерно израстване**

Изнасят се факти от кариерното израстване на съдиите, които се представят като заобикаляне на общоприетата практика и прескачане на нива. Дори и участието в конкурси за по-високо ниво се интерпретира като задкулисни договорки. Не са рядкост случаите, в които назначенията са сочени като плод на приятелство, роднинство, резултат от **“правилно”** решени дела, отблагодаряване за изхода от конкретни съдебни казуси. Внушава се, че определени съдии се ползват с протекцията и благоразположението на административни ръководители или техни колеги от по-високи нива. Растежът в йерархията е представен като

резултат от услуги, принадлежност към неформални кръгове, съсловни организации, а не като притежаване на високи професионални качества.

Създава се впечатление, че в системата растат съдии без необходимите познания, професионализъм и интегритет.

- **25.09.2019 г. в "ПИК"** излиза материал със заглавие "Змийското кълбо "Калпакчиев - Лозан Панов -Христо Иванов". Съд за поръчки" и автор Ива Николова. Според авторът ССБ, начело с Калпакчиев, се занимава "изцяло към разправа с прокуратурата и овладяването на правосъдната система". *"Но проследяването на професионалния път на Калин Калпакчиев от шуменския съд до Софийския апелативен съд показва здравата му обвързаност именно с грантаджийските метежници в българската правосъдна система, без чиято пряка и съзаклятническа подкрепа той до ден днешен щеше да си правораздава в подножието на паметника "1300 години България", твърди авторката и допълва, че съдията от ВКС Евгени Стайков "... решава да продължи с подпомагането на кариерното развитие на протежето си от Шумен и се опитва с характерните за съдебната система подмолни изрички да го направи шеф на Софийски градски съд".*

- **на 9.04.2019 г. в "БЛИЦ"** излиза материал със заглавие "Съдийско семейство "взривява" делото за корупция срещу Десислава Иванчева, Биляна Петрова и Петко Дюлгеров" и подзаглавие "Безпрецедентен скандал е на път да взриви съдебната система". Материалът прави интерпретация на събитията около процеса "Иванчева" и декларация на ССБ в защита на съдията по делото Иво Хинов, който публично се дистанцира от позицията – това било "... предварително планирано за да му се осигури алиби за изпълнение на дълбоко конспиративен сценарий, целящ оневиняването на подсъдимите, а оттам и удар срещу Спецпрокуратурата и Антикоруptionната комисия". В "схемата" са Калпакчиев, който "правораздава в Апелативен съд – София, където съдия е и жената на Хинов – Десислава Добрева". Дватама провели множество разговори. *"По този начин Хинов и съпругата му, която макар формално да не е декларирала членство в ССБ е активен участник в техни инициативи, свалят подозрението от спецсъдията за неговата пристрастност по делото за подкуп срещу Иванчева, Петрова и Дюлгеров",* пише изданието. Казва се също, че съдия Хинов е бил *"... вербуван да осигури на всяка цена, на първо време пускането от ареста на Иванчева и Петрова, а на по-късен етап и тяхното оправдаване още на първа инстанция",* като в замяна на Хинов и на Добрева *"... било гарантирано бързо кариерно израстване, под формата на скорошно командироване на съдийката от Апелативен съд - София във Върховния касационен съд".*

- **Тълкувателна дейност**

Силно тенденциозно е представена и тълкувателната дейност (в частност на ВКС). Образуването на Тълкувателни дела и решаването им е описвано като плод на лобизъм, подривна дейност, обслужване на корпоративни и лични интереси. Колективното решаване е negliжирано и представено като категорично желание за определен резултат от

председателя на съда. Внушава се, че решенията се пишат под диктовката му, а крайният резултат е предварително предначертан. Тълкувателната дейност е интерпретирана като обезсмисляне на закони, пречка пред борбата с корупцията, амнистия за подсъдимите, намеса в законодателния процес, превратно тълкуване на замисъла на законодателя. По подобен начин са интерпретирани и преюдициални запитвания до СЕС. Внушава се, че съдът колективно се поставя в услуга на определени бизнесмени или икономически интереси или като дейност, чийто резултат е провал на усилията на властта за връщане на незаконно придобито имущество.

ПРИМЕРИ:

- на **29.05.2018 г.** в **“Правен свят”** излиза материал с надзаглавие **“С ден закъснение ВКС информира, че 14 съдии от Търговска колегия”,** заглавие **“Поискали узаконяване на вторичното разграбване на КТБ”** и подзаглавие **“КС ще решава дали промените в Закона за банковата несъстоятелност противоречат на Конституцията”.** Цитира се информация от **“24 часа”,** според която 14 съдии от ТК на ВКС поискали от Конституционния съд да отмени текст от преходните разпоредби в Закона за банковата несъстоятелност, който се отнася до предотвратяване на вторичното разграбване на КТБ. Изданието изброява имената на съдиите (Дария, Проданова, Ваня Алексиева, Емил Марков, Камелия Ефремова, Бонка Йонкова, Росица Божилова, Петя Хорозова, Анна Баева, Вероника Николова, Кристияна Генковска, Николай Марков, Евгений Стайков, Людмила Цолова, Мадлена Желева), подкрепили искането, посочвайки, че те *“... пожелаха да се узакони вторичното разграбване на КТБ”.*

- на **3.04.2018 г.** в **“Труд”** е публикуван материал със заглавие **“Задкулисието стартира инженеринг по избора на следващия главен прокурор”** и подзаглавие **“Какво се крие зад преюдициалното запитване на СГС в полза на Цветан Василев и Иво Прокопиев”.** Материалът предупреждава, че *“... ако и този път връзките между адвокати и съдии не бъдат изобличени, България трябва да приложи “полския модел” за изчистване на зависими магистрати”.* Според материала решението на съдия Енчева е *“... изцяло е против обществен интерес, но е така желано от влиятелни кръгове и персони, разполагащи със солидни финансови възможности, придобити по начин, за който властите смятат, че е незаконен”.* *“Прозрачните действия на поръчители и изпълнители, довели до отправянето на шестте въпроса от СГС до Съда в Люксембург, показват, че сме свидетели на поредните многопластови комбинации, през които олигархията се опитва да инженерства избора на следващия обвинител № 1”,* заключава изданието.

- **участие в органите на изпълнителната власт**

Част от медиите тълкуват участието на съдии в предишни периоди в органите на изпълнителната власт като нарушаващо интегритета и безпристрастността им. Биографията на такива съдии се използва като доказателство за политически зависимости, придава се силно негативна конотация на тези факти. Конкретни техни съдебни решения са определяни като обслужващи партийни, политически, икономически и интереси на неправителствени играчи.

ПРИМЕРИ:

- на **29.09.2017 г. в “Труд”** е публикуван материал със заглавие “Соня Янкулова – опитът за саботаж срещу избора на председател на ВАС” и подзаглавие “Няма друг действащ български магистрат, който да има толкова дълъг политически стаж – осем години. Янкулова е част от изпълнителната власт”. В материала пише: *“Изглежда че работата на Янкулова в МО далеч не е била приоритет, защото докато е заместник-министър, тя изкарва едногодишна специализация във Великобритания”*. Цитирана е част от биографията на съдията. *“И ако тези елементи от биографията ѝ сигурно имат някакво обяснение, едва ли има морално такова (дори да е законно), за липсата в декларацията ѝ пред Пленума на ВСС, на данни за лицата, свързани със съпруга ѝ Игор Янкулов, който е нещо лице в съда и съдружник с други лица в общо 4 фирми, и на тези, свързани със сина ѝ, имащ участие в три дружества. Последното очевидно е важно, защото в съдийската практика на Янкулова също има моменти, които поставят под съмнение безпристрастността ѝ”*. Изданието сочи, че *“... се откриват поне две съдебни производства, в които Янкулова не се е отвела от съдебния състав, въпреки че по едно от тях адвокат е бил бившият ѝ шеф – Николай Свиначков, а по другото, като адвокат се е явил Илко Димитров, неин колега зам.-министър на отбраната по същото време, по което и тя е изпълнявала тази функция”*.

- **участие в обществени обсъждания по законопроекта**

В наблюдавания период са публикувани материали, в които участието на съдии и представители на съсловни организации в обсъждането на промени в законодателството е определяно като нетипична дейност, становищата им са интерпретирани като позиции в защита на задкулисни или съсловни интереси. Внушава се, че законотворчеството и обсъждането на промени в нормативните актове е присъщо единствено и само на политически фигури.

ПРИМЕРИ:

- на **30.08.2017 г. в “Труд”** излиза материал, озаглавен “Борба с корупцията ли? Започнете с “черните лебеди””. Обсъждат се промени, целящи засилване на борбата с корупцията. Сочат се, че колкото и законови изменения да бъдат приети *“... борбата с корупцията ще е все така недовършена, докато лобистите на олигархията държат върховете на ключови съдебни инстанции”* като СГС и ВКС. Коментирана е среща на опозицията БСП с представители на ССБ, сред които съдия Дечев. Според изданието проблем е, че БСП *“... легитимира тъкмо онези съдии, които са основният проблем пред липсата на ефективност в борбата с корупцията”*. *“Няма как да очакваш подкрепа за рестриктивно законодателство от магистрати, които са си сбъркали професията и вместо адвокати са станали съдии”*, сочи изданието.

- **членство в съсловни организации**

В част от изследваните медии членството в съсловни организации и по-специално – в ССБ, е последователно и целенасочено демонизирано. По различни информационни поводи – кариерно израстване, конкретни съдебни актове, публични позиции, участие в подписки в

защита на независимостта на съдебната власт, част от медиите изрично посочват принадлежността на съдията към ССБ. Внушава се, че членството в съсловна организация е принадлежност към кръгове с интерес от завладяване на съдебната система и дестабилизирането ѝ.

Спекулира се, че изпълняването на проекти от ССБ с чуждестранно финансиране е в разрез с принципите за независимост и безпристрастност на съдиите. Прокарва се тезата, че донорите на съсловната организация диктуват на съдии конкретни съдебни решения, влияят на отсъжданията им. Съдиите, които членуват в ССБ, са описвани като политизирани, зависими, служещи на чужди, антибългарски интереси. Организацията е описвана като ядро на деструктивни и опасни идеи, прокарваща лобистки интереси, като кръг, който си е поставил нелегитимни цели, неформална, паралелна власт, която диктува решенията в съдебната система, старее се да овладее прокуратурата, да обезсили усилията на разследващите в борбата с корупцията и организираната престъпност.

Внушава се тезата, че принадлежността на конкретен съдия към съсловна организация е сигурен знак за кариерно израстване. Често “неправилни” съдебни актове биват обяснявани с членството на съдиите в ССБ. Дейностите в защита на независимостта на съдебната власт и позициите на професионалното сдружение по проблеми на съсловието или текущи скандали в област правосъдие, са описвани като политически, скандални, инспирирани от задкулисни интереси. Твърди се, че ССБ е политическа структура или дори партия.

На организацията се приписва хиперболизирано влияние в процесите и управлението на съдебната система. Кандидати за административни ръководители или съдии, чиито решения се считат за погрешни, са пришивани към съсловната организация. Това се ползва като абсолютен аргумент за тяхната недобросъвестност, непригодност, зависимост и политизираност. Позициите на съсловната организация са определяни често като форма на натиск към кадровия орган, нападение към други власти и институции, непривична намеса в работата на държавата в цялост.

ПРИМЕРИ:

- на **7.07.2017 г. в “Труд”** е публикувана статия със заглавие “Истерия за пари тресе Съюза на съдиите в България” и подзаглавие “Предложението за ограничаване на външното финансиране за съсловните организации на магистрати извади на показ истинските ценности, които блязнят някои от тях”. Материалът касае промени в ЗСВ, с които се цели ограничаване на чуждестранното финансиране на съсловни организации. “Смешен плач” предизвиква фактът, че ССБ и компания сами се припознаха като “мишени” и се обявиха за “жертви” на законопроекта”, пише в материала, според който Калпакчиев и Тодорова получават редовно грантове. Сочи се, че докато съдия Тодорова е била начело на ССБ, организацията е получила сборник, “изготвен по инициатива на холандската фондация “Съдии за съдии”. Изданието казва, че по-късно съдията разглежда мярка за неотклонение на холандски гражданин, обвинен за подкуп на полицаи – 42 лв, като решава да наложи парична гаранция на младежа. Решението ѝ е отменено от САС. *“Неоспоримите факти са:*

ССБ получава финансиране от Холандия; емблематичен бивш председател на ССБ отказва да задържи под стража гражданин на Холандия; решение, което трима други съдии намират за погрешно и отменят”, коментира изданието.

- на 21.11.2018 г. в “Монитор” излиза материал със заглавие „ССБ признаха: Грантаджии сме“. Коментира се телевизионно участие на съдия Мазгалов. Твърди се, че скандалният ССБ, „... печално известен с обвързаностите си със задкулисието, призна публично, че е грантаджийски“. Поставя се въпрос от къде са парите за „скъпо струващи семинари“ на „сдружението, което е много кресливо в медийните си нападки“. Казва се, че съдия Мазгалов „... разви тезата, че в доклада имало неточности, с което индиректно упрекна в некадърност представителите на Европейската комисия, отговорни за написването на документа, който само допреди две години бе ползван включително и от ССБ с пропагандни цели“.

- на 6.05.2019 г. в “Телеграф” излиза публикация със заглавие “Кой кадрува в съда?”. Повод за публикацията е декларация на ССБ до ВСС, в която се настоява за проверка на твърдения на съдиите Методи Лалов и Веселин Пенгезов по отношение на ролята на Делян Пеевски в кадруването в съдебната власт. Посочени са “изпълнителите в поредната завера” срещу Пеевски - “поръчковите медии на подсъдимите олигарси Иво Прокопиев, Огнян Донев и Цветан Василев” и ССБ. Заклучва, че “цялото ръководство на ССБ” е под “прякото управление на Прокопиев, а явно и на Цветан Василев”. В материала се коментират съдебни дела срещу изданията “Телеграф” и “Монитор”, чиито решения не са в полза на медиите. “А предстоят и още много подобни „случайни“ дела. Как мислите, ще отсъди съдия Красимир Мазгалов, който „случайно“ е заместник-председател на управителния съвет на Съюза на съдиите и който „случайно“ гледа делото в Софийски градски съд на „Черния лебед“ – жената на Лозан Панов, също против „Телеграф“ и „Монитор“”, коментира изданието.

- на 6.10.2017 г. в “Монитор” е публикувана статия със заглавие “Панов с нов напън да овладее Темида”. Повод е предложение на председателя на ВКС съдия Машев да оглави временно СГС. „Куклата на конци на олигархията в Темида Лозан Панов пробва за пореден път да разчисти път за пипалата на своите покровители в съдебната система“, пише изданието и допълва, че „... веднага из коридорите на Съдебната палата се заговори, че Машев ще е маша на олигархията със задача да замече следите от нарушенията на абдикирания Топалов“. „С издигането му Панов очевидно опитва да пробута свой човек, близък до разпадащия се грантаджийски Съюз на съдиите. Прави впечатление, че кариерата на бившия съдия в СРС и настоящ магистрат в САС се развива след обучение в САЩ на грантаджийска издръжка“, пише изданието.

- **ИМОТНО СЪСТОЯНИЕ**

Данни от публични регистри, в това число – от подаваните от магистратите всяка година имотни декларации пред Сметната палата, се използват, за да се внушава, че конкретни съдии са забогатели по съмнителен начин. Внушава се, че ходят на скъпи почивки, живеят в необяснимо скъпи имоти, притежават средства с неизяснен произход. Обикновено

такива данни се изнасят за съдии, набелязани за неудобни, административни ръководители - съдии, чиито имена са нашумели покрай конкретни съдебни казуси, съдии, които отстояват позиции в защита на независимостта на съдебната система, съдии, които членуват в съсловни организации. Данни от имотните им декларации се интерпретират превратно, публикуват се недоказани твърдения за съмнителни сделки – имоти, закупени на ниски цени, внезапно и необяснимо забогатяване, което се обвързва с възхода в кариерата или други обстоятелства, данни за взети кредити, чието погасяване не е възможно с официалните доходи от заплата. Налагат се внушения, че притежанията на конкретни съдии поставят под въпрос безпристрастността им в конкретни съдебни дела или като участници в административни конкурси. Публикациите са придружени с призови за разследване, временно оттегляне или оставки на съдии.

Съдии са директно обвинявани, че крият доходите си, че спестяват данъци, че купуват жилища на преференциални условия, като това е обвързано с професионалните им задължения. Налага се внушението, че част от съдиите демонстрират необичайно висок стандарт на живот и се излагат съмнения за корупционни практики, довели до него.

ПРИМЕРИ:

- **На 10.08.2017 г. в “БЛИЦ”** е публикуван материал под заглавие “Лозан Панов харчи десетки хиляди за почивка на най-скъпия гръцки остров!” и подзаглавие “Скандалният съдия засечен да гуляе на Миконос!”. Изданието твърди, че Панов е бил “облечен като руски олигарх”. *“Главозамайващата цифромания обаче, изглежда че не е проблем за Панов, който има репутацията на най-богатия съдия в България. Не е известно колко дни Лозан Панов е прекарал на Миконос, но почивката му там е излязла поне 10 000 евро, пресмятат запознати с тамошните стандарти”,* се сочи в материала за “богатия като Крез съдия”.

- **на 15.10.2017 г. в “Труд”** излиза материал, препечатан в “БЛИЦ” под заглавие “Скандалният магистрат Калоян Топалов тъне лукс, къта солидна колекция от имоти, сменя луксозни часовници според облеклото”. В него се казва, че Топалов “гледа да не изоставя в демонстрирането на бързото си забогатяване” и *“... при него по-високият стандарт на живот е пряко свързан с кадровото израстване и най-вече със заемания вече две години пост” – председател на “ключовата съдебна инстанция”. “Десет години – толкова време е нужно на един съдия да тръгне от Районния съд и закупуването на лек автомобил за 300 лв., за да стигне до покупката на имот – етаж от къща в един от най-скъпите софийски квартали, на стойност близо половин милион лева. Това поне се отнася до бившия председателна СГС Калоян Топалов, който в изминалите две години даде достатъчно поводи за съмнения за липса на интегритет за заеманата ръководна длъжност”,* се казва в публикацията. Изданието твърди, че *“... съдията има колекция от маркови часовници, които сменя според повода и облеклото”* и *“... има слабост и към марковите дрехи, като залага на брандове, чиито спортни ризи струват почти колкото една минимална работна заплата”*.

- **личен живот**

Обхватът на твърденията, слуховете и спекулациите относно личния живот на конкретни съдии е огромен. Част от изданията публикуват подробности от личния живот на съдиите, без да се позоват на източници или ако такива има – те са анонимни. Внушенията най-често са в посока непотизъм. Семейното положение на конкретни съдии и техните половинки е повод за конспирации, твърдения за нерегламентирано кариерно израстване, влияние по конкретни дела, както и в управлението на съдилища. Налагат се тези, че личните отношения, приятелските кръгове, познанствата и хобитата на съдии резултират в тяхната зависимост, липса на безпристрастност по делата и публични активности. Срещат се твърдения, че публично изразени позиции или промяна в поведението на конкретни съдии са резултат от решенията, взети от съпруг или съпруга. Изразяват се становища, че конкретни съдии е следвало да си направят отвод заради свои лични или професионални познанства, семейни връзки и други. Внушава се, че определени съдии работят усилено срещу прокуратурата заради факта, че членове на семейството им са разследвани.

ПРИМЕРИ:

- на **7.10.2019 г. в “ПИК”** излиза публикация със заглавие “САМО В ПИК: Съдийката Владка, омъжена за зловещите “Боксове”, води пуча срещу Гешев. Надвисва сянката на Митьо Очите и Камен Куката ...”. Изданието открива “топла връзка” между ССБ и “бандата на „Боксове“ и Камен Балбузанов „Куката“, който е свързан и с Митьо Очите”. Връзката, според изданието, е лъснала покрай подписката на съдии в защита на съда по казуса “Полфрийман” и исканото извинение от Гешев. *“В призива (на съдиите – б.а.) Цариградска-Бировска се оплаква от заплахата за независимостта на съдиите, нарушен баланс между съд и прокуратура и какво ли още не. Зад това обаче лъсва факта, че тя се опитва да влияе на прокуратурата...”,* се казва в публикацията. Твърди се, че съдийката е *“... доста известно име в ъндърграунда и светските среди”, “по-популярна в ъндърграунд средите като „Владка“, защото е съпруга на известния крими герой от 90-те до днес Марио Милчев Бировски – Бокса”*. Изданието допълва, че чрез брака си тя *“... официално влиза и се свързва с криминалната престъпност по Черноморието и Плевен”*. Твърди се, че съдийката странно “автоматично става младши съдия, а по-късно съдия в РС-Луковит”. Твърди се, че бързо се издига в ССБ. “Явно нечия скрита и дълга ръка направлява тази кариера”, се казва в публикацията. Добавя се, че тя има лична вражда със Специализираната прокуратура, която е “на път да взриви съмнителните схеми на нейния съпруг – Марио Милчев Бировски-Бокса”.

- на **16.10.2017 г. в “Правен свят”** е публикувана статия с надзаглавие “САС под прицел”, заглавие “Кой се опитва да преразпределя власт в Темида?” и подзаглавие “Историята на една листовка на “съмненията”. Касае обвиненията на съдия Милен Василев към председателя на САС. “Магистрати и служители в САС забелязват, че обвиненията съвпадат със завръщането на Калпакчиев в САС. Твърди се, че докато е бил член на ВСС *“... някак незабелязано, минава фактът, че съпругата му Елизабет Петрова, която също е съдия, е гласувана за повишение от същия този ВСС”*. Според материала Калпакчиев има амбиции да оглави съда, а пречка пред тях е “присъствието на съдия Даниела Дончева начело на САС”.

В наблюдавания период бяха регистрирани публикации, от които става ясно, че съдии са били преследвани от представители на медии, недоволни от постановени конкретни съдебни решения. В част от медиите са публикувани отново снимки на съдии, без да се посочва техния източник (и датата на заснемането), които са използвани за налагане на тези за политизиране на системата, заговори, нерегламентирани контакти, преследване на легитимни цели и определен краен резултат по дела. Произходът на снимките така и не беше изяснен, което поставя съмнение дали неудобни съдии са обект на т.нар. външно наблюдение, на проследяване и подслушване със способности, с чиито разпореждане и боравене разполагат ограничен кръг държавни органи.

Общият извод, който се налага от изследването е, че най-многобройни и агресивни са медийните атаки към ръководството на ВКС, СГС, СРС, както и към съдии, членуващи в ССБ.

МЕДИЙНА ПОЛИТИКА НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ИЗДАНИЯ

Мониторингът и анализът показват, че изданията, в които съдът основно е атакуван чрез спекулативна информация, обидни квалификации и неверни твърдения са “Труд”, “Монитор” “Телеграф”, “ПИК”, “БЛИЦ” и “Правен свят”. Атаки могат да бъдат намерени и в изданията “24 часа” и “Стандарт”, но там те са с по-малка интензивност. Същевременно обаче, тези медии редовно препечатват материали от посочените шест издания.

Отличителен белег на изброените по-горе издания е, че те не спазват журналистическите стандарти и водят целенасочена кампания за обругаване на съда, като в тях са публикувани най-голям брой внушения, непроверени твърдения, обидни квалификации, прякори и откровени неистини по отношение на голям брой съдии. За сравнение, в предишния период на изследване бяха идентифицирани 44 съдии, подложени на медийни атаки, докато в настоящото изследване броят им е двоен – 99 съдии.

Изданията многократно публикуват призови за образуване на дисциплинарни производства, разследване и уволнения на съдии, като в някои от тях се наблюдават и материали, в които има призови за саморазправа със съдии, които са посочени поименно и са публикувани техни снимки.

Резултатите от изследването показват, че голяма част от журналистическите материали, в това число анализи и коментари, нямат посочен автор. Наблюдават се и редица коментари и анализи на издатели, главни и заместник-главни редактори на посочените медии, в които се съдържат голям брой обидни квалификации към конкретни съдии, внушения за корупция, липса на морал и зависимости. Прави впечатление, че в наблюдавания период езикът и думите, които се използват са станали по-остри, по-нападателни и по-агресивни в сравнение с предишния. Обичайна практика е тези медии да базират публикациите си на слухове, анонимни източници, а често и без да се посочва източник на информация. Не рядко се пише, че конкретната информация е получена от неназовани служители или съдии, дочута е в коридорите на Съдебната палата или юридическите среди.

Практически изданията “Труд”, “Монитор” “Телеграф”, “ПИК”, “БЛИЦ” и “Правен свят” публикуват идентични материали, засягащи доброто име на съда. Добре отработен механизъм е всяка информация, която съдържа атаки към конкретен съдия да се препечатва от едно издание в останалите. Така подобни материали се появяват във всяко от изброените издания и засилват отзвука от атаката. Посочените издания използват идентична лексика по отношение на конкретни съдии, като спектърът на обидни квалификации е изключително широк и се използва във всяка публикация, касаеща съответните съдии. Позициите, тезите и мотивите в тези издания също са идентични, като се “използват” едни и същи коментатори или се налагат опорни точки, които присъстват в целия период на изследването. Често те се публикуват и без информационен повод или ако има такъв – то той се използва като доказателство или потвърждение за налаганите тези.

Отделни събития в съдебната система се интерпретират и вплитат в цялостната концепция на изданията за обругаване на съда. Такива могат да са предложения за обсъждане на въпроси във ВСС, действия или позиции на отделни представители на съда, конкретни съдебни решения, административни въпроси и други, които изданията хиперболизират, интерпретират като скандални, сензационни, неморални, незаконосъобразни и продиктувани от външни на системата интереси.

Атаките към конкретни съдии се отличават с огромно разнообразие – от професионалните им задължения, кариерния им път, обществена дейност, до личния им живот. Често се среща определен съдия да бъде подложен на целия спектър от обвинения и позорящи твърдения, затова не е пресилено да се каже, че част от съдиите в системата са превърнати в мишена за медийни атаки.

Засилва се тенденцията многократно да се публикуват материали, съдържащи въпроси към конкретен съдия, които в същността си представляват неверни или тенденциозни твърдения или спекулации. Цели се отделни съдии, но и съдът като институция да бъдат поставени в „обяснителен режим“ и когато не го направят, да се обяснява, че те се крият от обществото, не отговарят на въпросите, измъкват се от журналистите или са недосегаеми, защото не се отчитат пред публиката. Ако в предишния период на изследване този способ се използваше най-вече към председателя на ВКС, в настоящия той е прилаган към множество съдии по повод съдебни решения или съдийския им активизъм.

През този период се налага практиката да се публикуват материали, в които се анонсират предстоящи разкрития или допълнителни подробности по конкретен казус, или срещу определен съдия, намеква се за разкриването на смущаващи факти около професионалния път на съдията, биографията му, личните му контакти или съдебни решения. Така се внушава, че на конкретния съдия му липсва интегритет и не притежава в цялост професионални или морални качества. Не са рядкост случаите, в които в следствие подобни материали не се публикуват, но у читателя вече се е загнездило съмнение в пригодността на съдията.

Смущаваща е информацията, че част от съдиите са били обект на проследяване от екипи на медиите. Регистрирана е обезпокояваща тенденция от страна на издания, които не

са доволни от съдебни решения срещу тях, да предприемат целенасочени клеветнически кампании към постановилите ги съдии. В този контекст се увеличават публикациите, в които се поставя под съмнение случайното разпределение на делата, като се внушава, че ответните страни си избират “удобни” съдии. Съдът е атакуван многократно с твърдението, че налага цензура на определени медии, че нарушава свободата на словото, че си отмъщава заради редакционната политика на изданията. Регистрирани са поне три протеста, чиито организатори са представители на медии срещу конкретни съдебни решения, за които се твърди неправилност и несправедливост на актовете на съдиите, настоява се за предприемане на мерки към конкретните съдии, налагане на наказания, уволнения и обяснения от страна на съда. Един от тези протести се провежда по време на течаща предизборна кампания за избори за представители на местната власт. Части от него попадат в предизборен клип на една от политическите сили, който се излъчва по водещи национални телевизии.

Позициите в защита на съдиите, изразени от съсловни организации, събирането на подписи в защитата им от техни колеги и реакцията на Съдийската колегия на ВСС са интерпретирани като опити за спасяването им, като актове на неморално бранене. Не са единични случаите, в които медии подават сигнали до прокуратурата, ВСС и ИВСС срещу конкретни съдии, като изданията анонсират шумно действията си, но не и резултатите от тези проверки. Всичко това може да се счита за засилващ се натиск към съда.

В допълнение следва да се отбележи, че изданията не отразяват и не търсят засегнатата в публикациите им страна. Доколкото в тях могат да се открият материали, цитиращи засегнатите, изявленията им са омаловажени, отразени с незачитане на човешкото и професионалното им достойнство, а често и тенденциозно представени като оправдание. Практика на някои от изданията е да публикуват уронваща престижа информация за конкретен съдия с уточнението, че ще потърси и неговата гледна точка или да анонсират, че са готови да публикуват и други мнения по темата. В повечето случаи това никога не се осъществява.

По този начин тези издания се самопровъзгласяват за последна инстанция на общественото мнение, изземвайки възможността на гражданите да направят собствена, обективна преценка на фактите и да развият критично мислене по отношение на предоставената им информация.

В заключение анализът на резултатите от проведения мониторинг сочи, че в изданията “Труд”, “Монитор”, “Телеграф”, “Правен свят”, “ПИК” и “БЛИЦ” продължава да се провежда постоянна, ескалираща, целенасочена кампания срещу конкретни съдии със способности, които са в противоречие с принципите на Етичния кодекс на медиите и представляват откровен натиск и опит за очерняне на личността им.

ПРИЧИНИ И ВЪЗНИКВАНЕ НА МЕДИЙНИТЕ АТАКИ КЪМ СЪДА

Резултатите от изследването показват няколко тенденции, които могат да бъдат характеризирани като нарастваща заплаха за независимостта на съдебната власт.

На първо място съществува видимо съвпадение между публичните атаки срещу съда, съдиите и техните професионални организации от фигури, натоварени с властови функции (премиер, министри, главен прокурор, народни представители, членове на ВСС) и медийните атаки в част от разглежданите медии.

Наблюдава се пълна хармония и единомислие между прокарваните тези и позиции от изданията и изказванията на представители на институциите. В множество случаи атаките от представители на изпълнителната, законодателната и съдебната власт към съда са светкавично последвани от публикуване на десетки журналистически материали, най-често коментарни, в които се застъпват напълно идентични позиции. Наблюдава се и обратното явление – материали, в които се съдържат неверни и недоказани твърдения, впоследствие да се използват като основа в изказвания на публични фигури и лидери на мнение.

Както и в предишния изследван период, анализът тук също установява и причинно-следствена връзка между конкретни събития и възникването на атаките срещу съда, съдиите и съсловните им организации. Факторите за поява на атаки срещу съдиите са няколко:

- Публично изразени позиции в защита на независимостта на съдебната власт по актуални за съдебната система теми (включително и спорни законодателни промени) или изразена тревога във връзка с възникването на скандали, които рушат авторитета на правосъдната система или подкопават демократичните принципи;
- Съдийски активизъм;
- Защита на конкретни съдии от публични атаки;
- Предложения на членове на ВСС във връзка с възникнали казуси;
- Конкретни съдебни актове;
- Избори на административни ръководители в съдебната власт.

Възникването на медийни атаки и атаки от публични фигури срещу председателя на ВКС, например, продължава да следва публичните му изяви, изказванията му на специализирани форуми, активността му като административен ръководител и правомощията му по ЗСВ. Всяко негово публично действие е последвано от опозоряващи публикации и интерпретации, че нарушава Конституцията, ЗСВ и етичните норми.

Медийните и публични атаки към конкретни съдии, ръководството на СГС, съдии от ССБ се засилват многократно в периода, в който се провежда процедурата за избор на административен ръководител на СГС.

Призивът на ССБ президентът да не подписва указа за встъпване в длъжност на избрания за главен прокуроро и подписката на съдии с искане за публично извинение от Иван Гешев са последвани от множество публикации срещу конкретни съдии, участвали в тях.

Решения по обществено значими дела (например делото “Полфрийман”) или дела срещу медии, които са завършили с осъдителни решения, са последвани от публикуване на стотици коментари уронващи независимостта и престижа на съда, които излизат извън рамките на демократичния дебат и критиките към работата на органите на правораздаването. За илюстрация, ден след постановяването на определението по делото “Полфрийман” в “ПИК” излизат 8 публикации, а в “БЛИЦ” - 6. До края на изследвания период в двете издания, както и в “Правен свят”, “Труд”, “Монитор” и “Телеграф” са публикувани над 50 материала по темата. Съдебните решения се ползват като аргументи и доказателства за необходимостта от законови промени, като илюстрация на липсата на справедливост, като удар върху усилията в борбата с корупцията, като нарушаване на свободата на словото.

Анализът показва, че в контраст със стотиците публикувани материали, в които съдът е подложен на необективна критика, част от медиите се отнасят с благоразположение към представители на властта и на прокуратурата, чиито имена попадат в избухнали в наблюдавания период скандали. Неудобни въпроси не се задават на прокуратурата, а действията ѝ са отразявани безкритично, много често с откровена похвала. Част от медиите внушават, че съдът, а не разследващите, е единствено отговорен за липсата на осъдителни присъди и насаждат откровено тезата, че част от съдиите са “инсталирани” с цел да саботират преследването на висши държавни чиновници и организираната престъпност.

Не са редки случаите, в които институционална реакция е последвана от възникването на множество публикации с неверни или позорящи твърдения към съда. Такъв например е казусът с интервюта, дадени от бившия председател на КПКОНПИ в няколко медии, в които се внушава, че съдът пречи на държавата да си върне имущество, придобито от незаконна дейност. Подобни изявления в наблюдавания период са направени и от депутати. Установява се причинно-следствена връзка между тези изказвания и последващото публикуване на голям брой материали, съдържащи атаки към съда като цяло и конкретни съдии. Такива поводи се взимат и от сигнали, и назначени проверки от ВСС и ИВСС.

Не на последно място се налага изводът, че инспирираните от посочените медии “скандали”, в които се замесват имената на съдии или съда като институция, заглушават отразяването на възникнали тревожни събития или факти, които налагат задълбочена проверка и анализ. Изследването на избраните медии показва, че създаването на тези изкуствени и хиперболизирани сензации, целенасочените атаки срещу съда съвпадат напълно с времевия период, в който в публичното пространство излизат “неудобни” факти или съмнения за неправомерни действия или злоупотреба с власт по отношение на фигури, натоварени с властови функции. Това произвежда изкуствен медиен шум, който често служи за прикриване, омаловажаване или заглъхване на скандалите в публичното пространство. Нещо повече, изцяло се подменя посоката на публичния разговор – вместо да се обсъждат обективно важни за системата проблеми и сериозните заплахи срещу нейната независимост,

акцентът изкуствено се прехвърля върху съда и върху конкретни субекти – съдии, които са „дежурния виновен“ в такива ситуации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

И през този период съдът продължава да бъде обект на масирани, ежедневни, ожесточени атаки, които застрашават неговия авторитет и независимост. В наблюдавания период представители на трите власти – изпълнителна, законодателна и съдебна, политически и неправителствени играчи, както и част от изследваните издания тенденциозно и координирано насаждат омраза и негативни нагласи към съда, съдиите и техните професионални организации. Съдът е обект на кампанийни атаки и публично обругаване, а органът, който конституционно е призван да защитава независимостта на магистратите, ВСС не успява (или не желае) да изпълнява заложените в основния закон и ЗСВ свои задължения. Опитите на кадровия орган да пази авторитета на съда са спорадични, неефективни, а в определени случаи – изцяло липсват. Поведението на ВСС изглежда тенденциозно, защото още през 2015 г. Съветът приема Комуникационна стратегия на съдебната власт, в която има специално отделено място за противопоставяне на негативни кампании водени срещу съдебната власт, като изрично е посочено, че *„... дългосрочната неспособност за ефективно противопоставяне на негативните кампании заплашва да задълбочи кризата на общественото доверие в съдебната власт и да увеличи политическия и обществения натиск срещу нея.“* Сред конкретните мерки и дейности документът предлага: създаване на краткосрочен план за комуникиране на дейностите на съдебната власт по реформирането и подобряването на процесите в нея с цел утвърждаване на нейната независимост; създаване на унифициран кризисен план за комуникация на съдебната власт, интегриращ комуникационни действия на всички засегнати органи; повишаване на уменията на представителите на съдебната власт да използват ефективно конкретни комуникационни решения за комуникацията в условия на криза.

Факт е, че ВСС не изпълнява приетите от самия него мерки и не прилага единен стандарт при възникнали казуси с нападки срещу съд или съдия. Това допълнително засилва неблагоприятния ефект и дори насърчава представителите на трите власти да подлагат съда на необосновани и агресивни критики. Нещо повече – често автор на атаките към съда са именно представители на ВСС, които последователно посочват в публичните си изявления конкретни съдии, обсъждат професионалните им и нравствени качества, коментират техни съдебни актове и с това допълнително рушат авторитета на правосъдието. Атаките, които са инициирани от членове на ВСС следват стриктно мотивите и тезите в ущърб на независимостта на съда, които от години партийни функционери, членове на Министерския съвет, народни представители и лидери на мнение използват, за да постигнат краткотрайни и дългосрочни популистки цели. Така се стига до абсурданата ситуация, в която органът, който следва да защитава съдиите, ВСС, не успява да отговори адекватно и пропорционално на засилващата се кампания, която изглежда цели да превърне съда в единствената отговорна за липсата на справедливост в обществото институция.

Двойното увеличение на броя на съдиите, подложени на непрекъснати публични и медийни атаки, показва особено обезпокоителна тенденция – независимостта на съда все по-често се счита за ненужна и изпразнена от съдържание демократична норма. Нарастването на броя на атаките към съда, на броя на авторите им и координацията, с която те се осъществяват е заплаха за демократичната държава, тъй като цели да намери удобен виновник за несполуките на управлението на страната, лесна мишена, чиито средства за защита са ограничени. Насаждането на ненавист към съда е опасен, но и лесен инструмент за употреба от страна на публичните личности и медиите. Безпокойство буди и фактът, че в похода срещу съда се включват с готовност и последователност фигури от най-високите етажи на властта – министър-председател, членове на кабинета, депутати, главния прокурор, членове на ВСС, популярни коментатори. Това е свидетелство за мащабите на офанзивата срещу независимостта на съда. Тя е придружена с откровени “отговори” на “неудобни” съдебни решения под формата на спешни законодателни промени, чиито параметри са представяни като панацея срещу несправедливостта, липсата на осъдителни присъди по дела за корупция и тежки престъпления срещу личността.

Налице е засилване на стремежа към овладяване на съда, сплашване и компрометиране на неудобните, и поставянето му “на място”, извън обществения дебат, като институция, призвана единствено да налага наказателна репресия и да изолира членове на обществото в местата за лишаване от свобода. Жертви на целенасочената кампания за заглушаване на позициите на съда и обругаване на авторитета му на арбитър не са случайни съдии. Това са съдии с утвърдена позиция в подкрепа на независимостта на съдебната система, съдии, чиято професионална репутация и съдийска активност “пречат” на силните на деня, съдии които настояват за истинска реформа в правосъдието, отстраняване на недостатъците в управлението на системата и намаляване на политическото влияние в нея. Често това са съдии, които членуват в съсловни организации, лидери на мнение, съдии, които не се боят да участват в обществения дебат. Опитите техните позиции да бъдат заглушени минават през внушенията, че съдът говори само с актовете си. Обратното се счита за намеса в работата на останалите власти, в изразяване на политически позиции. Атаките целят да елиминират съпротивата срещу това остаряло разбиране, да изключат съда от обсъждането на важни за устройството и управлението на съдебната власт и обществото въпроси, да го маргинализират и така – да лишат публиката от възможността да чуе различни професионални гледни точки, извън тези на политическите играчи.

Публичните атаки към съда са само част от арсенала за сплашване на “неудобните”. Тази цел се преследва и с институционални средства, като се наблюдава включване на все повече различни институции. Съдиите, които участват в публичния дебат или постановяват непопулярни или “неудобни” решения, са обект на многобройни проверки, дисциплинарни производства, ревизии, разследвания, а също и протести, политически декларации и други.

Част от медиите са активен съучастник в тази офанзива за подчиняване на съда. Те са проводник на омраза към съда, на нападки, необосновани критики и в противовес – изразители на безусловна подкрепа към публичните фигури и институции, които го атакуват. Така ехото от атаките към съда, съдиите и техните съсловни организации се усилва и създава

нарастващо недоверие в обществото към неговите актове. Медиите са автор на най-ожесточените неверни твърдения и квалификации спрямо съда, те са проводник на опорни точки, които без всякаква фактологическа основа се разпространяват и попиват от публиката. Част от медиите провеждат целенасочена негативна пропагандна кампания срещу конкретни съдии и цели съдилища, като подкопават доверието в съда и промотират опасни идеи, които биха могли да се превърнат в предпоставка за саморазправа със съдии. От друга страна, липсата на критична маса, на съответно гражданско образование и познание за спецификата на съдебната система, са благодатната почва за разпространението на фалшиви новини, превратно тълкуване на процеси и събития в обществената сфера и насаждане на трайна омраза към съда. Така вместо да образуват, информират и обясняват генезиса на събития и процеси, да възпитават критични към властта граждани, медиите атакуват съпротивителните сили на обществото и подпомагат процеса на разпад на демократичните ценности.

Публичните и медийни атаки към съда създават изкривен образ на правосъдието. Общественото мнение и внимание се манипулира в посока, че съдът е непрозрачен, недосегаем, елитарен, институция, обладана от корупция и непотизъм, която не се грижи за спазване на закона и въздаване на справедливост. Напротив – съдът е изобразен като единствената спънка пред справедливото наказание и възстановяване на баланса и законността в обществото. Насажда се тезата, че прокуратурата и разследващите са тези органи, които “посочват” виновните, а съдът трябва да функционира като гумен печат. Респективно тази представа изкривява и дори заличава демократични принципи като презумпцията за невиновност и усилва желанието за публично или улично правосъдие. В допълнение, подобни публикации внушават и тезата, че единствено гражданите са тези, които следва да избират съдиите, за да може съдии да бъдат хора, които ще се съобразяват с общественото разбиране за справедливост.

Цялостната координация между публичните и медийните атаки към съда е ясно видима, затова не е пресилено да се каже, че съдът е поставен да функционира в условията на кръгова отбрана. Идентичността и абсолютният синхрон между изявленията на представителите на институциите и възникването на критични и необосновани публикации срещу конкретни съдии налага неизбежно извода, че съществува общ източник или център, чиито цели не изглеждат нито легитимни, нито демократични. Резултатите от този координиран обстрел на съда никога не могат да бъдат положителни, те насаждат разделение в обществото, недоверие, апатия, отнемат от гражданската енергия за прогрес и положителна промяна. Нещо повече, те показват, че принципът за разделение на властите реално не действа и независимостта на третата от тях – съдебната остава само добро пожелание записано в Конституцията и Закона за съдебната власт.

Затова не е пресилено да се заключи, че съдиите и в цялост съда са подложени на атака от добре смазана и институционално подкрепена машина, срещу която трудно може да се противодейства. Те са поставени в ситуация да изпълняват професионалните си задължения в атмосфера на страх, несигурност, заплахата за независимостта им, а дори и репресия като същевременно трябва да отстояват и да пазят базисни демократични принципи. А това лишава съда от легитимното право да участва в процесите по

реформиране на съдебната система, да бъде двигател на положителни промени и изграждане на силно демократично общество.

СПРАВКА ЗА ИЗСЛЕДВАНИТЕ МЕДИИ

Вестниците “Труд”, “24 часа”, “Стандарт” и “Сега” са емблематични за Прехода национални всекидневници.

През 2015 г. Петьо Блъсков (дългогодишен главен редактор на “Труд”) придобива вестник “Труд”. В началото на 90-те години на миналия век Блъсков е съосновател на “Пресгрупа 168 часа”, с която създава “24 часа” и “168 часа” - вестници от нов тип, различни от пресата до 1989 г., които бързо набират сила. След като те биват купени от германската медийна групировка ВАЦ, Блъсков създава нови - вестниците “Монитор”, “Политика” и “Телеграф”, които продава на Ирена Кръстева (майка на депутатата от ДПС Делян Пеевски) през 2007 г.

През 2014 г. “24 часа” бе придобит от главния редактор на вестника Венелина Гочева.

Вестник “Стандарт” бе собственост на бизнесмена Тодор Батков. През годините миноритарният собственик на вестника “ГМ прес” придоби изцяло два от най-влиятелните регионални вестника - “Струма” и “Марица”, а през ноември 2011 г взе 50% в “Интермедия”, което стои зад сайта “БЛИЦ” и издава вестниците “Шоу”, “Над 55” и “Доктор”. В началото на 2018 г. Батков заявява, че прехвърля вестника на журналистите, които работят в него, а в началото на ноември 2018 г., след 26 години, “Стандарт” спря всекидневното си хартиено издание и остана да съществува като сайт. Начело на екипа е дългогодишният главен редактор и изпълнителен директор на “Стандарт нюз” Славка Бозукова.

Вестник “Сега” е собственост на “Овергаз” на бизнесмена Сашо Дончев. Изданието е познато с критичната си позиция спрямо управляващите. Дончев е обект на проверки от страна на прокуратурата, чиито старт съвпада със скандала “ЦУМгейт”.

“Телеграф” и “Монитор” са вестници, собственост на депутатата от Движението за права и свободи (ДПС) и бизнесмен Делян Пеевски (През октомври 2018 г. Пеевски обявява, че се оттегля от издателската дейност и прехвърля собствеността на медиите си на фондация, която обаче продължава да финансира). Макар ДПС да е официално опозиционна парламентарно представена партия, в последните години управляващото мнозинство неизменно пази икономическите и политическите интереси на формацията, а партията често и в критични моменти подкрепя управляващите.

“Медиапул” е независима интернет платформа, собственост на дългогодишния журналист Стояна Георгиева. Изданието се финансира предимно от проекти.

“Клуб Зет” е интернет платформа, собственост на бизнесмена и собственик на “Софарма” Огнян Донеv. Сreщу Донеv е образувано наказателно производство, което към момента е висящо пред Софийския градски съд. Изданието е критично към управляващите.

“Дневник” е издание на пресгрупата “Капитал”, чийто съсобственик е Иво Прокопиев. Сreщу Прокопиев е образувано наказателно производство, което към този момент е висящо пред Специализирания наказателен съд.

“Дефакто” е сравнително ново интернет издание, насочено към отразяване на процесите в законодателството и съдебната система. Според сайта на “Дефакто” собствеността принадлежи на фондация “Дефакто”. В изданието работят журналисти с дългогодишен опит в ресор “съдебна система”.

“Правен свят” е специализирано издание за правни новини. През август 2017 г. изданието сменя собственика си и редакционната си политика, като започва да публикува материали, които съвпадат с тезите, прокарвани в медиите на Пеевски . В момента изданието е собственост на Гинка Тодорова и Слави Танкеин.

“ПИК” е информационна агенция. Неин издател е Недялко Недялков, бивш съсобственик в таблоида “Уикенд”. Недялков многократно е твърдял публично, че нищо не го свързва с Делян Пеевски, но изданието му е сред тези, които ревностно защитават депутата и свързаните с него интереси, бизнес и политически лобита.

“БЛИЦ” е собственост на фирмата “Интермедиа”. В края на 2017 г. акционерите в дружеството дават няколко интервюта, в които твърдят, че изданието буквално им е откраднато от хора, близки до Делян Пеевски. Официално собствеността е на дългогодишният главен редактор на “Стандарт” Славка Бозукова.